Pajtás

2

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA
XXIX. ÉVF. ● 1974. JANUÁR 9. ● ÁRA: 1,50 FT

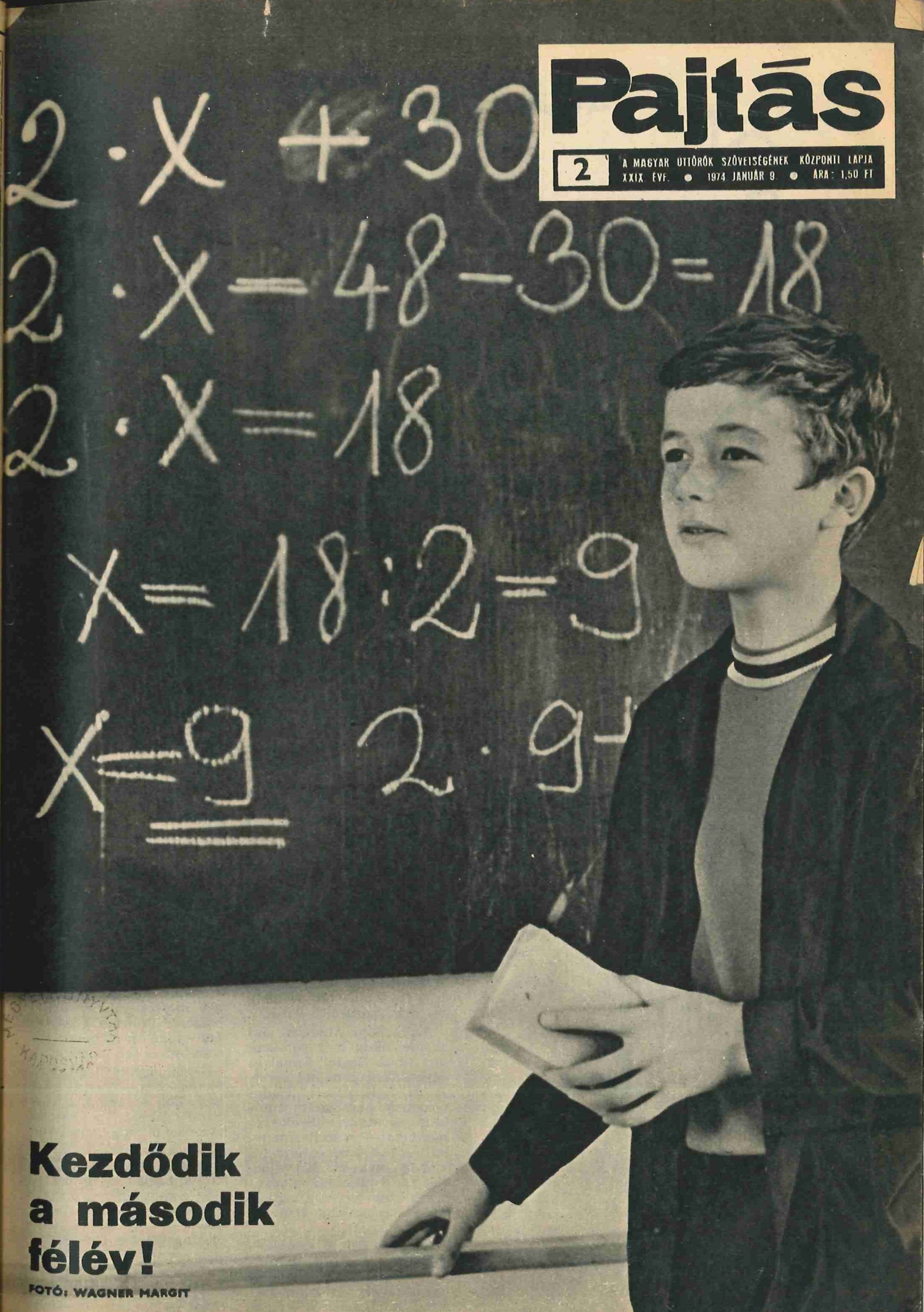

2·X + 30
2·X = 48−30 = 18
2·X = 18
X = 18 : 2 = 9
X = 9
2 · 9 +

MEGYEI KÖNYVTÁR KAPOSVÁR

Kezdődik a második félév!

FOTÓ: WAGNER MARGIT

KÖRÜLJÁRTUK AZ ORSZÁGALMÁT

EGE·STEPHANO·CO

NAGYERDŐ ÉS AZ ÖREG MALOM

— Ugye tetszik ismerni a bagi nagyerdőt, amelyik az 1849-es híres csata színhelyéig, Isaszegig húzódik?

— Nem messze van tőlünk Hévízgyörök és Tura. Turán 90°-os víz tört fel a földből.

— Úgy ismerem a környéket, mint a tenyeremet, de legjobban az öreg malom mellé, a tóhoz szeretek járni. Biztosan tetszett már hallani a bagi malomról?

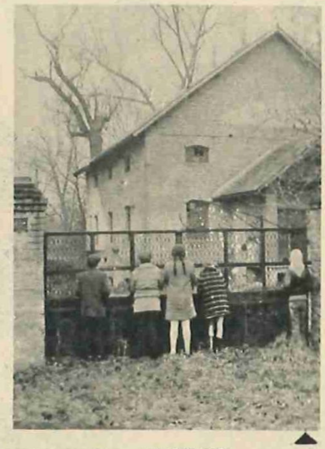

▲ **Télidőben csak kívülről érdemes nézni az öreg malmot**

◀ **Bagon él még a régi idők mestersége**

Anyáról lányára száll a gobelin készítés tudománya. Deák Julika munkáját francia földön is megcsodálják

— A Fő utcán van egy öreg ház. Azt beszélik, hogy valamikor a régi időkben postakocsi állomás volt.

Így sorolták egymás után Bagon a hatodikos úttörők környékük nevezetességeit.

Bizony színt kellett vallanom, hogy amikor először hallottam róluk, akkor elővettem a „Magyarország Helységnévtára" című könyvet. Abból tudtam meg, hogy a község Aszód mellett fekszik és csak ezután került sor a térképre, majd az utazásra.

HOL VAN AZ A VÁROS?

Az az igazság, hogy bizony ők is először a térképen keresték meg, hogy hol is van az a város, amely első királyaink temetkezési helye és egyidőben az ország fővárosa volt, s amely ma már iparáról is híres.

Azóta Sápi Annuska, aki az idei őszig még sohasem járt távol Bagtól, társaival együtt térkép nélkül sorolja az élményeket: „Budapesten át egy széles autóúton érkeztünk Székesfehérvárra — meséli Annuska, — ahol szép és érdekes volt a romkert. Körüljártuk az országalmát a város egyik szép terén. Elképzeltük, hogy valaha királyok uralkodtak itt."

Labáth Zoli a székesfehérvári Ybl Miklós általános iskola idegenvezető úttörőit dicséri; Hováth Balázst, Stumf Lászlót, Juhász Ildikót és Tőzsér Erikát, akik végig kalauzolták őket a múzeumokon, megmutatták a Milleneumi Emlékművet, s akikkel együtt vezették a Vidám Park kis autóit és ültek a hullámvasúton.

Deák Julinak a Bory Vár tetszett, László Teri pedig annak örül, hogy nagyon jó barátnőre talált, a székesfehérvári Szigetvári Zsuzsában. Zsuzsa egyaránt megszerette Julikát és öccsét az ötéves Miklóst is, aki Juli mamájával együtt résztvett az expedíciós kiránduláson. Alig várják, hogy viszont lássák egymást. Zsuzsának nincs testvére, azért is szerette meg hirtelen Julikát, mert ő a testvérével érkezett.

VÁRJÁK AZ ISMERŐSÖKET

Bagon ma már másoknak is van székesfehérvári barátja és ismerőse. Katona Erzsi például hat pár levelet váltott a székesfehérvári Viniczai Erikával. Deák Juli, Labáth Zoli, Sára Gabi is várja az ismerősöket. „Leltárba veszik" Bag nevezetes embereit és a környék érdekességeit, amit a tavasszal érkező székesfehérvári expedíciósoknak megmutatnak.

Labáth Zoli Palya Teréz nénit mutatja majd be, aki régi szövőszékén, gyönyörű szőtteseket készít. Deák Juli édesanyja gobelin kézimunkáit mutatja meg. Ezeket messze túl, az ország határain is ismerik, és Juli keze-munkája is benne van a szépséges fali képekben.

— Elmegyünk a Petőfi forráshoz is — folytatja Labáth Zoli — annak a vizét Petőfi Sándor, a hajdani aszódi diák is gyakran kóstolta.

Talán éppen akkor, amikor a bagiak erről beszéltek, Székesfehérvárott egy térkép fölé hajolva úttörők keresték, hogy hol is „terül el" Bag község.

ORBÁN JÓZSEF

GÁMÁN GÁBOR felvételei

E HÁZBAN LAKOTT ÉLETE
UTOLSÓ ÉVEIBEN
STROMFELD AURÉL
1878 – 1927
A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG
VÖRÖS HADSEREGÉNEK
VEZÉRKARI FŐNÖKE A GYŐZELMES
HARCOK SZERVEZŐJE A MAGYAR
MUNKÁSMOZGALOM KIEMELKEDŐ
HARCOSA

AZ ECETFÁKAT NEM SZABAD KIVÁGNI

Ma már nagyon kitágult ez a fogalom, munkástelepülés – most már fedhet új nagyüzem melletti modern lakótelepet csakúgy, mint bejárómunkásoktól lakott kertközséget és egy sor más településformát, köztük persze múltból örökölt negyedeket is a nagyvárosokban. Harminc éve, vagy régebben sokkal szűkebb, egyértelműbb volt a „munkástelepülés", „munkásnegyed" jelentése. Akkor, amikor a jobb, igényesebb munkáslakásokon olyan szoba-konyhás bérlakásokat értettek, mint amilyeneket a IX. kerületben is találhatunk, főutak díszelgő vakolathomlokzatai mögött, a hátsóbb traktusokban. Meg a mellékutcák szerényebb házaiban, ahol az udvarokban, pár négyzetméteren, nyirkos falak közt is megélő, magasra növő ecetfák alatt, mégis kertet teremtett a remény. E mellékutcai szerény házak egyikében, egy udvari lakásban született József Attila, a mosónő fia.

Munkástelepülés volt ez mindig. Jószerint akkor is, amikor száznyolcvan éve, a helybeli polgárok – kiskereskedők, zöldségtermelők, virágkertészek – azt kérték Ferenc császártól, hadd vehesse fel a „város" a nevét. De még az utcanevek – Viola, Liliom, Bokréta utca – egy része is az őslakosok egykori foglalkozásaira utal.

S hogy éltek itt az emberek? Mint épült, fejlődött tovább e negyed? – erre, és még sok, a kedves „legszűkebb hazára" vonatkozó más kérdésre kerestek a Mester utca 19. szám alatti iskolában választ a gyerekek, amikor, két éve, a „városalapítás" száznyolcvan éves fordulójára megalakították helytörténeti szakkörüket.

*

Ha valaki azt hiszi, hogy a Tóth Mihályné – Kati néni – történelemtanárnő vezette szakkör tagjai mind jelesre felelnek e tárgyból a tanórákon, nagyon téved. A most hetedikes Tóth Jancsi is csak hármas történelemből s példájával a szakkörben nem egyedül áll.

Nem mind eminens tehát, de mind érdeklődő, fogékony gyerek, ki szívesen kutat, búvárkodik könyvtárakban és örömmel rója a tereket, utcákat, hogy felfedezze magának a szűkebb, tágabb környezetet, s benne, általa a nagyvilágot. Ami hiányzik az előzetes tárgyi tudásból, azt bepótoltatja a lelkesedés.

Meg aztán, bizonyára a város – Ferencváros – szelleme is melléjük szegődött... (A régi rómaiak szerint minden településnek volt egy saját, utánozhatatlan szelleme.)

*

A munkásnegyedek lakói, akik érezték, hogy az övék a jövő, tudni akartak. Zömmel munkásgyerekek töltötték meg a Mester utcai iskolát is: az itteni elemi népiskolát, a polgári leányiskolát, a háztartási népiskolát, az ipartanfolyamokat. Az egykori iskolát, amely mintakönyveivel, szépírási tízparancsolatával már-már túl tekintélyesnek, pedánsnak tűnik, nekünk... Ahol 1916–17-ben októbertől márciusig tartott a szénszünet, de ennek nem tudtak örülni a gyerekek, mert édesapjuk a fronton volt, s otthon egyre kevesebb volt a tüzelő, ruha, kenyér... amelyet a finn közoktatásügyi miniszter is megtisztelt látogatásával... s ahol már 1946-ban megalakult a mai, 5393. számú Nógrádi Sándor úttörőcsapat elődje!

Hogy honnan tudjuk mindezt? Onnan, hogy iskolájuk fennállásának tavalyi, hetven éves fordulójára a szakkör felkutatott róla minden fellelhetőt.

*

Ebben a szakkörben az a legjobb, hogy a gyerekek öntevékenyek. Mert mint a szakköri titkártól, a nyolcadikos Nemecz Zoltántól megtudom, Kati néni csak segít az éves program összeállításában. A kerület, az iskola makettjének elkészítésében, a könyvtári búvárkodásban, a kiállítások megrendezésében. A legérdekesebb helyek – a malom, a csokoládégyár, a likőrgyár, s a negyed, a város, az ország egyik legszebb épülete, az Iparművészeti Múzeum – (mintha a magyar népmesékből kelt volna életre, nőtt volna át a nagyváros közepébe színes pirogránit téglából, mázas cserépből) – megismerésében.

*

Diósgyőrött táboroztak a nyáron: az ottani vár tövében támadt az az ötletük, hogy az idei esztendőt a magyar várak, történetük megismerésének szentelik. A szakkör minden tagja más-más tájat választott. Sokan közülük a szülőföldjüket: Bak Imre például, ki Tatáról költözött a fővárosba, az észak-dunántúli várakat. Mert ebben az iskolában sok a vidékről jött gyerek, sok a ki- és beiratkozás.

A Budai Vár – az ostromok, vereségek, győzelmek, a békés évek, s a közelmúlt, a felszabadulás – történetének megismerése mindannyiuk közös feladata. Ezért az egyik elmúlt vasárnapon útjuk a Várba vezetett.

Közülük igen sokan először jártak ott.

PADÁNYI ANNA

FÉNYKÉPEZTE: WAGNER MARGIT

NAGY ÜNNEPRE GYŰLTEK ÖSSZE A MÚLT ÉV VÉGÉN A BUDAPESTI IX. KERÜLETI KISDOBOSOK, ÚTTÖRŐK, ÚTTÖRŐVEZETŐK. CSODÁLATOS OTTHONUKAT A JÓZSEF ATTILA ÚTTÖRŐHÁZAT KÖSZÖNTÖTTÉK 10. SZÜLETÉSNAPJÁN

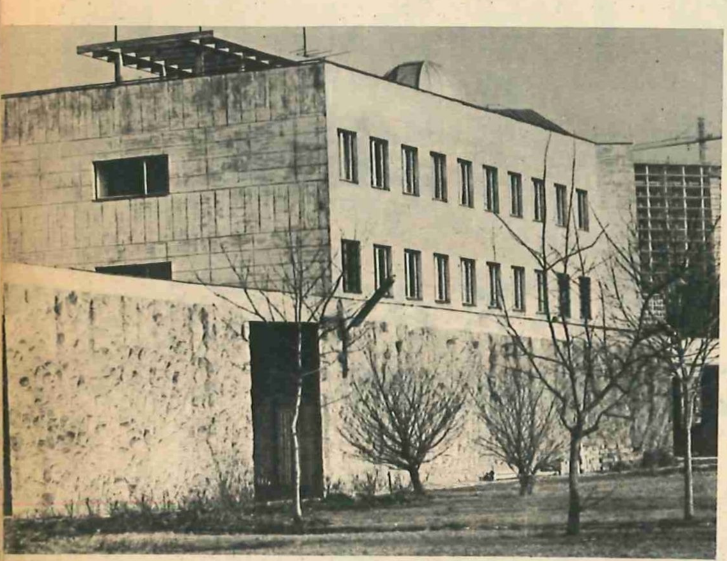

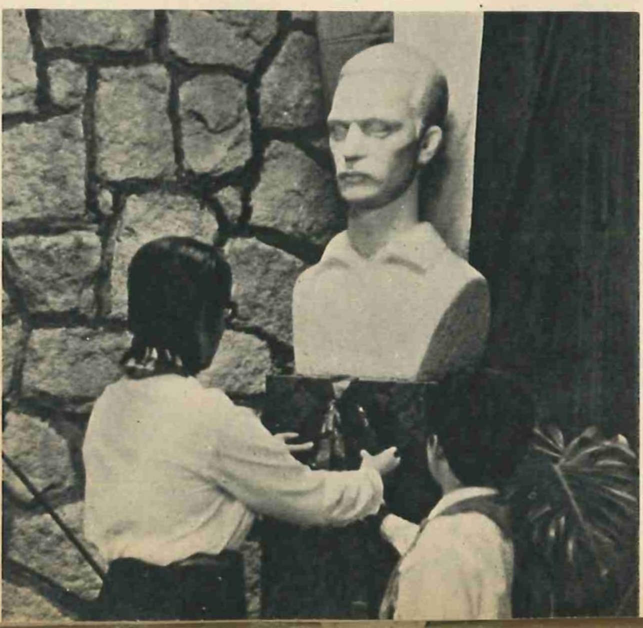

A

JUBILÁNSOK

III.

Egy évtized nem nagy idő, mégis krónikákat írhatnánk a ferencvárosi gyerekek birodalmáról.

1963-at mutatott a naptár, amikor — ugyanígy, mint most — zsúfolásig megtelt az ország első, legnagyobb és legmodernebb úttörőháza. A nagyterem színpadán hat harsonából röppent a hír a világba: megnyitotta kapuit az úttörők palotája.

Beköszöntöttek a hétköznapok, megkezdődött az igazi munka. A falak zsibongástól és gyermeknevetéstől visszhangoztak. A pajtások szorgalmasan látogatták a működő harminc szakkört. Megindult az őrsvezetőképzés és az ifjúvezetőképző tanfolyam. Az üvegfalú, díszes előcsarnokban gyönyörű kiállításokat rendeztek. A kisdobosok játék- és mesedélutánokon szórakozhattak. Az úttörőházban működő Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 7-es számú Gyermekkönyvtárában közösen szervezett író-olvasó találkozókra mehettek az irodalomkedvelők. Ifjúsági regények íróival ismerkedhettek meg és beszélgethettek könyveikről.

Az egy évtized alatt az úttörőház számos nagy esemény színhelye is volt. 1966-ban a Magyar Úttörőszövetség megalakulásának huszadik évfordulóján vendégül látták az 1919-es 1-es számú Marx Károly Úttörőcsapat tagjait és volt vezetőit. 1969-ben Valentyina Tyereskova az első — és azóta is az egyetlen — űrhajósnő volt a Ház és a kerület úttörőinek vendége. Ugyanebben az évben alapította a Pajtás Szerkesztősége és az Általános Iskolai Sporttanács „Az év úttörősportolója" címet. Sokszáz jó közül választották ki a legjobbakat, azok nyerték a serleget. A Ház előcsarnoká-

A HAZÁÉRT ELŐRE!

FERENCVÁROSBAN

ban szövetségünk főtitkára, Szabó Ferenc elvtárs adta át a jutalmat „Az év úttörő-sportolóinak”.

A Budapesti Ifivezetők I. Tanácskozásán 1970-ben kettőszázhetvenhét küldött találkozott itt. Ugyancsak 1970-ben a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség VIII. Kongresszusával és a CIMEA III. Közgyűlésével egyidőben rendezte meg a Ház „A boldog gyermekkorokért” című úttörőkiállítást. A nemzetközi vendégseregnek érdekes technikai játékok nyújtottak szórakozást.

A József Attila Úttörőháznak színes, gazdag múltja van. De nemcsak a múltja, hanem a jelene és a jövője is sokat ígér. Az idei úttörőévben huszonnégy szakkör kezdte meg munkáját. A repülő- és hajómodellezők, a népitáncosok, a kürtösök-, dobosok, bábosok neve ismerős a IX. kerülettől a hűvösvölgyi és ráckevei táborig. Csodálatos ajándék- és emléktárgyakkal örökítik meg munkájukat a faragó, a kisdobos-játékkészítő és a kerámia szakkörök tagjai. A fotólaboratóriumban mindenki megtanulhatja az előhívás, a másolás és a nagyítás szakmai titkait. Az idén induló turistaklub az országjáró túrájához nyújt segítséget az őrsöknek, rajoknak, csapatoknak.

A technikai játékszobában az atomkorszak függő- és légpárnás vasútjainak, mozgójárdáinak és más érdekes technikai csodáinak működő modelljei várják a játszani szerető gyermekeket. Az autóvezetői játékkal mindenki könnyedén megtanulhatja a KRESZ-t. A terepasztal játékországban a vasútmodellező szakkör foglalkozásain üzembe helyezik az autóverseny pályát is.

Fennállásának hatodik évfordulóján, 1969-ben nagy ünnep volt az úttörőházban. A jó munkáért, a szép eredményekért elnyerték a KISZ KB Vörös Selyem Zászlóját.

A tizedik évforduló megünneplése a jubileumi hét megnyitásával kezdődött. A Magyar Úttörők Szövetségének főtitkára, Szabó Ferenc méltatta a munkájukat, és emlékszalagot kötött a Vörös Selyem Zászlóra. Az Országos és a Budapesti Úttörőelnökség nevében játékokat adott át.

A kisdobosok és az úttörők küldöttei köszöntötték Döbrössy Teréz és Horváth Lajos volt igazgatókat. Szilágyi Sándorné és B. Tóth Mihályné az alapítás óta technikai dolgozóként szolgálja a gyerekeket. Jó munkájukért a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége Dicsérő Oklevéllel és pénzjutalommal ajándékozta meg őket.

A szórakozást, a játékot a KISZ Központi Művészegyüttes úttörőcsoportjának műsorával kezdték meg. Vajek Róbert rádióriporter. közel félezer gyerekkel játszott. A tornateremben négyszáz gyerek vett részt a tréfás sportvetélkedőn, melyet Gyulai István tv-riporter vezetett. A nyertesek jutalma vastaps és csokoládé volt. A József Attila emléknapon megkoszorúzták az Úttörőházban felállított József Attila szobrot, és virágcsokrot helyeztek el a Gát utcai házban. Vetítéssel egybekötött emlékműsort rendeztek József Attila verseiből, Papp János színművész vendégszereplésével. A játék és vidámság napjára, Majoros Lászlóné, Böbe néni házigazgatóval meghívták azokat a III. kerületi pajtásokat, akikkel a nyáron együtt táboroztak.

Az úttörők csodálatos birodalmában a jubileumi héten több mint háromezer gyerek tanult, szórakozott, játszott. Az egy évtized alatt közel kettőszázötvenezer pajtás talált itt otthont, barátokat, mert az Úttörőház az év minden napján nyitva áll.

Az elkövetkező tíz évben még több úttörőt várnak.

BÍRÓ ANNA
GÁL ZOLTÁN felvételei

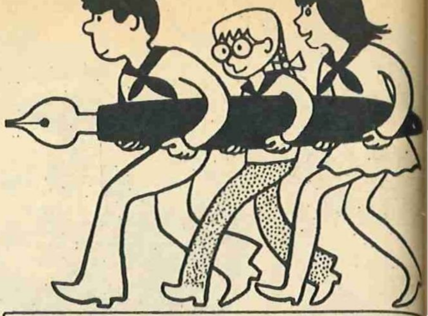

SZERKESSZÜNK EGYÜTT

Kupaktanács

Félrecsúszott expedíció

Mivel a rajunkat az irodalmi érdeklődés jellemzi, egyszer még tavaly irodalmi sétára indultunk magyar tanárnőnkkel a Belvárosba. Meglátogattuk a Petőfi Irodalmi Múzeumot, megtekintettük az Astória Szállót, a Pilvax kávéházat, a Kisfaludy Társaság székhelyét — és egy sor kevéssé közismert helyet és emléket. Például egy áruház udvarában felfedeztünk egy emléktáblát, hogy Petőfi utolsó pesti lakhelyén járunk. Nagyon jól éreztük magunkat ezen az irodalmi sétán, és ezért elhatároztuk, hogy idén öntevékenyen sok hasonló sétát teszünk a fővárosban. Jelszavunk ez lesz: „Emléktáblák nyomában”!

E szép terv azonban szertepattant, mint a színes szappanbuborék. Tudatták velünk, hogy elképzelésünk nem illik a csapat programjába. Csapatunk ugyanis az egész ország megismerését tűzte célul ez úttörőévben: minden rajnak egy-egy néprajzi tájegység jutott. Nekünk Debrecent és környékét „osztották ki”. Annak ugyan örültünk, hogy egy tavaszi kirándulás alkalmával eljutunk a Hajdúságba. De addig? Hortobágyi képeket, csikósokat, méneseket vagdosunk, ragasztgatunk albumokba . . .

Úgy gondoljuk, színesebb, élménytelibb, „személyesebb”, tehát hasznosabb lett volna, ha megmaradunk az eredetileg tervezett expedíciónál, — nem beszélve arról, hogy hát nekünk ahhoz lett volna kedvünk. *JELIGE IRÁNYT VESZTETTÜNK*

tudósítóink jelentik

ÍGY KEZDTÜK A VAKÁCIÓT

Télapó ünnepélyünkre meghívtuk a patronáló osztályunkat, a csapatvezető Tanár nénit és az Igazgató bácsit. A meghívottakat rövid műsorral, majd vidám vetélkedővel szórakoztattuk. A vetélkedő után zenét hallgattunk, majd játszottunk és magunk készítette ajándékainkkal megleptük egymást.

Rajommal városunk múltját, jelenét kutatjuk. A téli szünidőben ellátogattunk a gépgyárba. Tapasztalatainkat az expedíciós naplóba jegyeztük. Voltunk patronáló osztályunkkal egy közös kiránduláson is. Nagyszerűen szórakoztunk, a tavasszal több hasonló kirándulást rendezünk majd.

Kulcsár Erzsébet, Törökszentmiklós

MÁSOKNAK IS ÖRÖMET SZEREZTÜNK

Szavalóversenyt rendeztünk. A nagy siker után elhatároztuk, hogy másoknak is örömet szerzünk majd a szép előadással. Ellátogattunk az idős emberek napközijébe. Meghallgatták verseinket, különösen a Petőfi-versek tetszettek. Látszott rajtuk, hogy e versek hallgatásakor visszaidéződött gyermekkoruk, diákságuk. Sokan könnyeztek a meghatottságtól. A verseket régi népdalok éneklése váltotta fel. Válaszként a nénik is énekeltek néhány tréfás nótát. Búcsúzáskor hímzett könyvjelzőkkel ajándékoztak meg minket.

Tóth Éva, Mindszent

ÜGYESEK, FÜRGÉK, ESZESEK

Csapatunk „Ki tud mindent” – címmel vetélkedőt rendezett az ötödik, hatodik osztályos őrsöknek. Az őrsökből négy-négy pajtás állt rajthoz. A verseny zsákban futással kezdődött. Nem volt könnyű feladat.

A zsákban futás után számtanfeladatok megoldása következett, majd a lemezjátszón lejátszott dallamokat kellett felismerni és azokról illusztrációkat készíteni. A csapatokból egy-egy pajtás raj-falat tervezett, vagy Jáva-építőből egy tetszés szerinti tárgyat készített. Az irodalmi és a földrajzi kérdésekre írásban adtak választ. Az ügyességi feladat után egy ma élő híres politikust kellett fényképről felismerni. Az utolsó két feladat rejtvénymegoldás és célbadobás volt.

Szabó Zsuzsanna, Sárvár

közhírré tétetik

TYERESKOVA ŐRSÖK FIGYELEM!

Keressetek fel bennünket — postán — számoljatok be expedíciós munkátokról, eddig végzett kutatásotokról, és arról is, hogy miért az első űrhajósnő nevét választottátok őrsötök nevéül. (Mi is beszámolunk.)

Hatodik osztályos Tyereskova őrs Általános Iskola 5243 Tiszaderzs. Felszabadulás út 22.

leveleznénk

HATODIKOSOKKAL LEVELEZNE: Szentmihályi Mária, 3871 Méra, Vöröshadsereg út 10.

NYOLCADIKOSOK BARÁTSÁGÁT KERESI: Tóth Margit, 1213 Budapest, Szegfű út 8.; Bernáth Katalin, 1213 Budapest, Damjanich J. út 196.; Nagy Katalin, 5124 Jászágó, Ságvári E. út 6.; Gyóni Erika, 3332 Sirok, Lenin u. 30. C/1.

őrsi híradó

FENYŐFAÜNNEPÉLYT RENDEZTÜNK egy kisdobos rajnak, és megajándékoztuk őket. Szilveszterkor vidám klubdélutánt rendeztünk, ahol nagyszerűen szórakoztunk.

Bata Gabriella, Polgárdi

MIKULÁSKOR és KARÁCSONYKOR megajándékoztuk az elsősöket és a harmadik osztályos kisdobosokat. A téli szünetben teadélutánt és szellemi vetélkedőt rendeztünk.

Képeket, régi és mai újságcikkeket, használati tárgyakat gyűjtünk megyénk városairól és falvairól.

Márkus Judit, Vajta

EXPEDÍCIÓS TÚRÁRA MENTÜNK A MÁTRÁBA. Gyöngyösön megnéztük a híres Orczy kastélyt és a Mátra tájjellegű múzeumot. Megcsodáltuk az 1014 m magas Kékestetőt. Parádsasváron ellátogattunk az üveggyárba, Parádfürdőn a gyógyfüdőt néztük meg. Csodálatos kirándulásunkat expedíciós naplónk őrzi.

Kisbalázs Ferenc, Jászboldogháza

Fórum

Üveglencse, meg cserép s buborék

Közeledett a karácsony és tudtam, az idén csak szerény ajándékra számíthatok. Féltem, hogy ez rosszul esik, mert osztályunkban sokan drága ajándékokkal, játékokkal dicsekedhetnek, s ha majd szokásunkhoz híven ellátogatunk egymáshoz karácsonyfanézőbe a szünidőben, mit mondok...

Alig vettem észre a karácsonyfák égő gyertyái, szikrázó csillagszórói alatt a nevemre szóló szürke kis dobozokat. De akkor sem lettem okosabb, amikor kibontottam: műanyagcsövek, meg tokok — mik ezek? Apu aztán elmagyarázta, hogy az egyik csillagászati távcső — csillagtérképekkel —, a másik zsebtávcső, a harmadik kézi mikroszkóp, a negyedik pedig egy kaleidoszkóp: csőben, tükörfalak közt, csupa színes üvegcserép — ahányszor megrázod, annyi változat, ismételhetetlen, egyszeri. (Hát ezért vásárolt, dugdosott apu annyi fajta üveglencsét, és barkácsolt titokban esténként a konyhaasztalon?)

Soha ennél rosszabbat! Az „olcsó" ajándékok egy világgal ajándékoztak meg. Mintha egy nagy utazást tettem volna — szinte végtelenbe nyúlt a két hét. Térben pedig a távoli csillagoktól az apró sejtekig terjedt. Pedig a szobából is alig mozdultam ki. Hol az ablaknál ültem, felfedezve az ismert kilátás száz ismeretlen részletét, este pedig a csillagos eget; hol az asztalnál, körülöttem s a mikroszkóp alatt a bátyám megunt bogár- és lepkegyűjteménye, és anyu növényei. Ha meg elfáradtam, szalmaszállal buborékokat fújtam egy pohár szappanos vízből: amíg szét nem pattantak, sárgából zöldbe majd kékbe váltva, aztán lilába fordulva, eljátszották a szivárvány összes színeit.

És amikor eljöttek hozzánk a többiek, s én megmutattam mindent nekik, soknak felcsillant a szeme; úgy érezték, én kaptam, a legszebb ajándékokat.

És ebben én teljesen egyetértek velük.

SZŐKE JUDIT, BUDAPEST

Expedíciós napló

Irány: Szeged

A „Nem térkép e táj" expedíció keretében osztályunk kirándulni ment. Elhatároztuk, hogy az ország olyan részét keressük fel, amelyet nem ismerünk. Választásunk Szegedre esett. Nagy izgalommal készültünk a kirándulásra. Egyik pajtásunk segített abban, hogy a Szegedi Tanárképző Főiskola 1. sz. Gyakorló Iskolájának 8. a) osztályával kapcsolatot teremtsünk. Ajándékot is készítettünk nekik. A fiúk fametszetekből szemléltető táblát készítettek a Gyöngyös környéki fákból. A Szemfüles őrs városunk főbb létesítményeiről, műemlékeiről, valamint a „Thorez" Külfejtéses Bányaüzemről és a Gagarin Hőerőműről készített fényképekből állított össze albumot. A Sport őrs a Mátra jellegzetes növényeit gyűjtötte össze. Ezenkívül vittünk minden pajtásnak egy palóc mintájú könyvjelzőt is.

Az osztályt érdeklődési körök szerint három csoportba osztottuk. Az első az irodalmi csoport címet kapta. Tagjai a Szegeden járt vagy itt élő költőkkel, írókkal, politikusokkal, valamint a város történelmi múltjával ismerkedtek meg. A gyakorló iskoláról is gyűjtöttek adatokat. Másik témakörbe tartoztak a gazdasági élettel foglalkozók. Megfigyelték, hogy Szegeden milyen gyárak, üzemek létesültek. Ezeken a munkahelyeken hányan dolgoznak és mennyi a dolgozók átlagkeresete. A harmadik a képzőművészeti csoport volt. Ők Szeged építészeti stílusával, műemlékeivel és a környék népművészetével foglalkoztak.

Végre elérkezett a várva várt nap, megérkeztünk Szegedre. Az 1. sz. Gyakorló Iskolában nagy szeretettel fogadtak bennünket. A 8. a) osztályfőnöke kis előadást tartott a város múltjáról, jelenéről. A lányok igazi háziasszonyoknak bizonyultak, süteménnyel és szörppel kedveskedtek. Vendéglátóinktól az iskolájukról is gyűjtöttünk adatokat.

Az iskolából a textilüzembe mentünk. Itt gyapotot dolgoznak fel. Majd az algyői olajmezőre látogattunk el. Megtudtuk, miképp fúrnak kutat, hogyan lesz a nyers kőolajból értékes alapanyag. Láttunk világító fáklyákat és gyűjtőtelepeket. Délután Szegeddel ismerkedtünk. Este színházba mentünk, ahol a „Rein mérnök álma" című darabot láttuk. A következő napon a Fogadalmi Templom előtti szabadtéri színpaddal ismerkedtünk. A nézőteret körülvevő árkádsor alatt a Szegeden járt írók, költők, politikusok szobrait láthattuk. Ezután ellátogattunk Újszegedre, itt megnéztük a strandot és a sétány ősi fáit, melyeknek olyan vastag a törzsük, hogy hárman sem értük át. Búcsúzóul megtekintettük a Móra Ferenc Múzeum kiállítását.

SZABÓ GYÖNGYI, 8. A.
GYÖNGYÖS

a Pajtás emlékkönyvéből

„Kőmívesek, kik hordjátok
a téglát,
Hogy égbe törjön torony és tető,
Ugye tudjátok, hogy szent
a verejték,
Hogy minden nagyság abból
eredő?"
(Juhász Gyula: A dolgozókhoz)

művész-sarok

GYUMÖLCSÖSTÁL

Boros István nyírtassi úttörő szénrajza

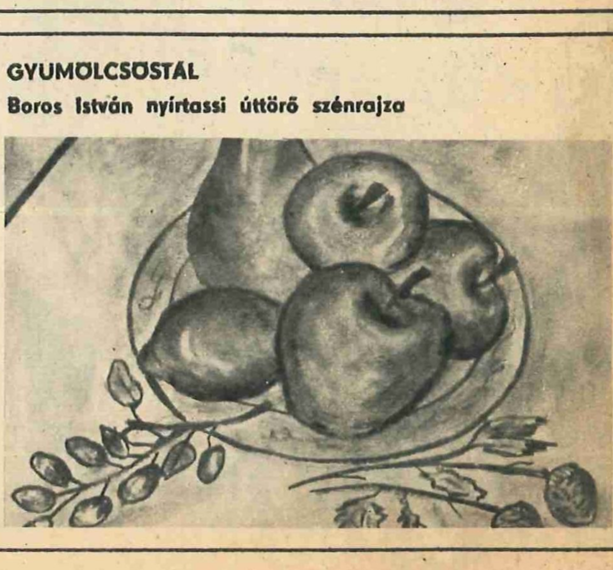

a groitzschi zászló

Az úttörő-csapattanács csütörtökönként ül össze. Valamennyien groitzschi lakosok. Az August Bebel-iskola második otthonuk és az úttörőszoba a legkedveltebb találkozóhelyük. Itt szoktak arról is beszélgetni, hogyan teljesíthetnék a legjobban úttörő megbízatásukat. „Kövessétek a Kék Nyakkendő Útját!" ez az akció neve és Angelika tekintete a szemközti falra esik, ahol a „Max Mahler" úttörőcsapat zászlaja csüng. Ha ez a durva fehér vászonból szőtt, műanyagbetűkkel telirótt kendő beszélni tudna, gondolja Angelika. Mind a 600 groitzschi úttörő tudja, hogy mit jelent számukra az a zászló. Mindenesetre, ha egy kívülálló szemléli, semmi különöset nem fedez fel rajta, legfeljebb csak annyit, hogy már nem egészen új. Ennek ellenére, van valami, ami miatt mégiscsak különleges zászló éspedig az, hogy az „Ernst Thälmann" Úttörőszervezet 20. születésnapja alkalmából került belül az ajtajukon. A grotzschiak szerették volna különlegesen szépen megünnepelni, ezért elkezdtek azok után kutatni, akik annak idején, az alapítás éveiben úttörők voltak és mesélni tudtak volna neki arról, hogy mi lett belőlük.

Kézenfekvő volt, hogy először a régi, megsárgult, poros iskolai irattár aktáit lapozták át és a hajdani tanítókat kérdezték meg. Segítségükre sietett a rendőrségi bejelentőhivatal és velük együtt kutatott a groitzschi polgármester is. „Kérdezősködéseink során megállapítottuk, hogy egy bizonyos Wolfgang Motz körülbelül 40 éves, aki 1949—50 környékén isko-

FREUNDSCHAFT
MAHLER

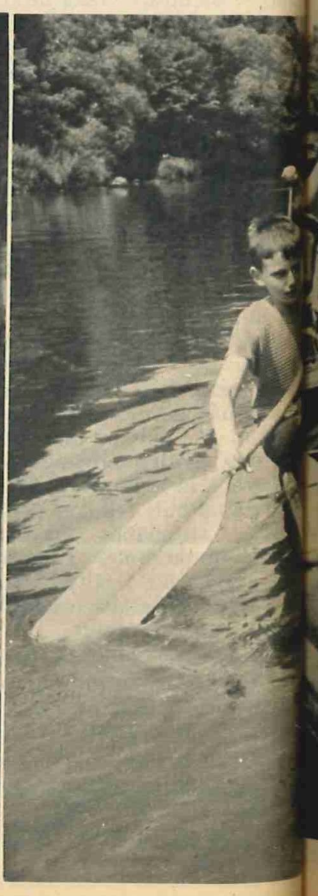

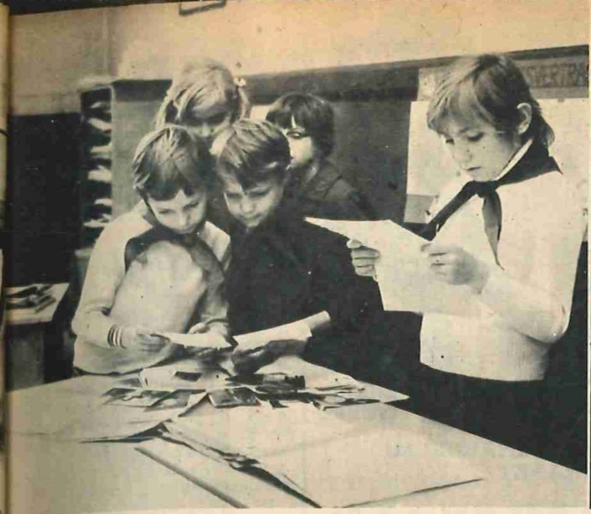

lánkban dolgozott és ma Drezdában lakik. Szükségünk lenne a címére." Így írtak az úttörők és a rendőrségi elvtársak segítettek.

Az összegyűjtött címek kartondobozokat töltöttek meg. Az UT éppen levelet akart írni az addig felkutatottak címére, amikor fölkereste őket Reinhardt elvtárs. Már hallott kutatómunkájukról, ezért a legelső groitzschi úttörőkről készített fotóit hozta el nekik. Leánya, Hannelore volt a legelső UT-elnök. Jó munkájáért való jutalomként egy barátságvonattal a szovjet úttörők paradicsomába, Artekbe utazhatott. Reinhardt elvtárs kiegészítette az úttörők címjegyzékét, akik ezután még azon a napon megírták a megszerzett címekre leveleiket. A válaszok nem várattak sokáig magukra.

Levél és fotóhegyek magasodtak az úttörőszoba asztalain és nagyítóval vizsgálták át valamennyit, hisz a rég elmúlt esztendőkről mondott valami fontosat számukra mindegyik küldemény. Jürgen figyelt fel rá legelőször, hogy a groitzschi úttörőket minden utazásukra és kirándulásukra elkísérte egy zászló. Akár a Kitzscherben megrendezett I. Németországi Úttörő Találkozó előkészítésére, akár az úttörőélet más kimagasló eseményeire. Vajon hova lehetett ez a zászló? Az August Bebel iskola falai nem a legfiatalabbak, az is elég öreg már s meglehet, hogy az öreg zászló itt rejtőzik valahol, vélekedett Angela a levelek osztályozása közben. Több kutatócsoport bolygatta föl az iskola pincéjét és padlását, amíg ez a történelmi értékű tárgy előkerült. Wolfgang Franz az első UT tagja közölte, hogy a groitzschi úttörők első zászlaját a groitzschi Bella-Luxus Cipőgyár munkásai varrták és ő mesélt Max Mahlerről is a groitzschi úttörők példaképéről, aki a Kommunista Ifjúsági Szövetségben harcolt a hitleri időkben és Hans Beimler oldalán halt hősi halált a spanyol szabadságharcban. A munkásmozgalom történelmi nevezetességű helyekre vezető kirándulásaik során az úttörők gyakran keresik fel Max Mahler szülőházát és kutatómunkájuk valamint az első UT-elnök egyik levele nyomán városukban számos új, az úttörőmozgalom szempontjából történelmi nevezetességű helyeket találtak. A Zeitzer utcában, az akkori FDJ-otthonban kötötték fel a groitzschi úttörők a kék nyakkendőjüket és tették le ünnepélyes fogadalmukat. Az egykori Lövöldében készítették elő a szülők számára szóló programjaikat és többek között itt beszélték meg a groitzschi Erdeifürdő újjáépítésében való részvételüket. Ezek az épületek a groitzschi úttörők számára más, életteli megvilágításba kerültek.

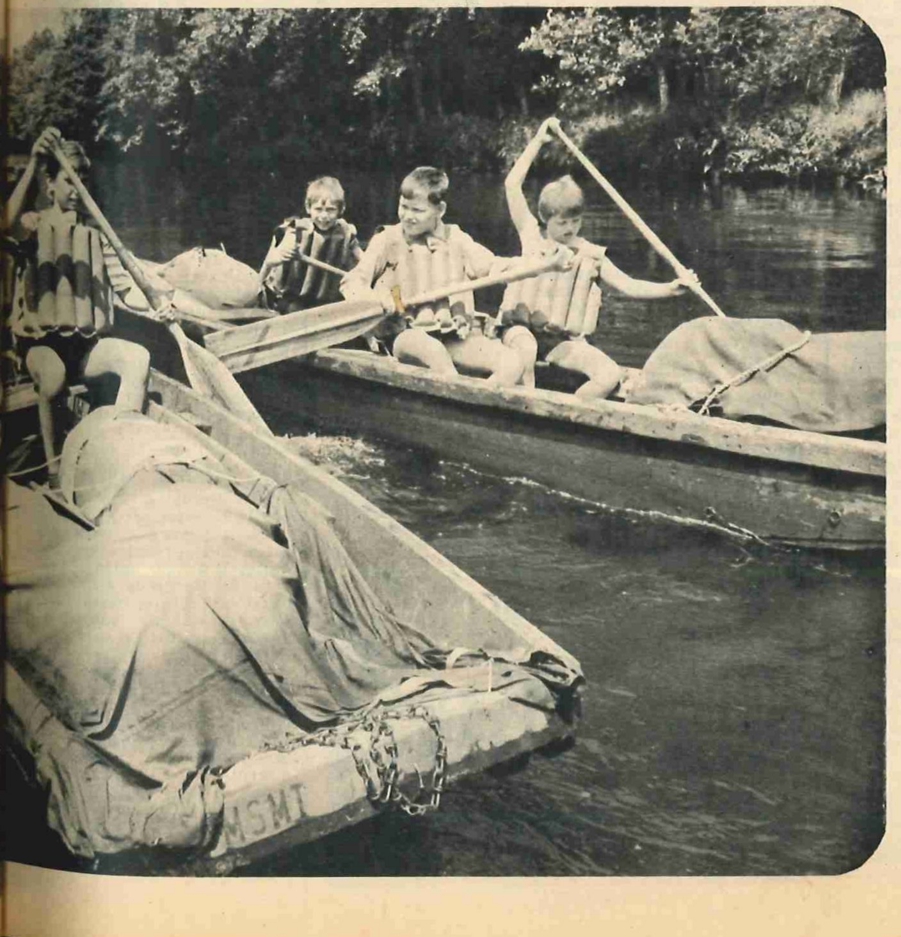

A 600 groitzschi úttörő kutatómunkája kifizetődő volt. Erről tanúskodik a „Max Mahler" úttörőcsapat hallatlanul gazdag, áttekinthető, szépen kiállított krónikája. Kutatómunkájukban nincs pillanatnyi szünet, ezért úgy határozott az UT, hogy — kutatómunkájuk még előbbre juthasson — 1973. december 13-ra valamennyi hajdani UT-elnököt és úttörőcsapat-vezetőt meghívták az Úttörő napra. A legtöbben el is jöttek a találkozóra. Elbeszéléseik segítettek a kutatási krónika üres lapjait megtölteni és úgy ültek a régi úttörővezetők szemközt hajdani zászlójukkal, mint Angelika.

Írta és fényképezte:

RALF KEGEL
a „Die Trommel" nemzetközi szerkesztője

1973-BAN VOLT 25 ÉVES
AZ NDK „ERNST THÄLMANN"
ÚTTÖRŐSZERVEZETE

A PTI JELENTI

MIT HALLGASSUNK? MIT NÉZZÜNK?

Január 9—15-ig

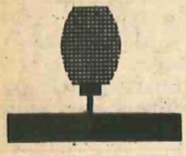

A nagy operaénekest, Carusót bemutató sorozat harmadik része hallható január 9-én, szerdán az Ifjúsági Rádió programjában (Kossuth 14.00). Ugyancsak fiataloknak szánják a Kossuth rádió szerdán 18.00-kor kezdődő Játsszunk együtt! című műsorát. Bizonyos ideje már „pihen" a Napraforgó című műsor, de most — szombaton 14.00-kor — ismét jelentkezik majd a Petőfi rádióban. Műsorvezetője: Molnár Tamás. Ezt az adást az Éneklő Ifjúság sorozat újabb programja követi (Petőfi 14.52), melyben egy szolnoki általános iskola kórusa énekel, majd az együttest a népszerű rádióriporter, Kispista István mutatja be. Fotórejtvény is szerepel a Petőfi hullámhosszán — 16.48-kor: Ki ez? címmel hangzik el egy ismeretterjesztő céllal készült műsor, melynek alapján a tudomány egyik hírességének személyét kell kitalálni. A Magyar Rádió és Televízió gyermekkórusa énekel Csányi László vezényletével — vasárnap a Kossuth rádióban 9.08-kor. Mit csinál Télapó? — ez a címe Fésűs Éva rádiójátékának, mely ugyancsak vasárnap hallható (Kossuth 9.23). Takács Tibor Türr Istvánról szóló hangjátéka szintén a vasárnapi programban kapott helyet (3. műsor 17.13). Hétfőn — a Kossuthon 10.25-kor — az Iskolarádió felső tagozatosoknak szóló matematika-adása jelentkezik.

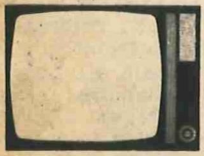

9-én, szerdán a Milán—Ajax Szuper-kupa labdarúgó-döntőt láthatjuk Milánóból. A zenei újdonságok, események között eligazító Figyelőt ezúttal a 2. műsorban nézhetjük meg.

10-én, csütörtökön a Kuckó műsora a környezetvédelemmel foglalkozik. A TTT filmriportban emlékezik meg az elmúlt vakációról, beszámol az úttörők teremfocijáról, s más érdekességekről is. Este Szent-Györgyi Albertről, a világhírű tudósról láthatunk portréfilmet. (Ennek II. részét pénteken sugározza a tévé.)

11-én, pénteken a Niagaránál készült kisfilmben gyönyörködhetünk e távoli természeti csodában. Este folytatódik a Sólyom a Sasfészekben című kalandos film, sok izgalommal. (Befejező része vasárnap látható.)

12-én, szombaton új kalandfilm-sorozat kezdődik: Híres szökések címmel. Bemutatja a tévé Moszkvát, az ott tanuló diákok szemével.

13-án, vasárnap csak gyerekeknek szóló összeállítással kedveskednek a szórakozni vágyóknak. Ezt követően megismétlik a Zsebtévé egyik adását, majd Vargha Balázs Ki játszik ilyet? című műsorát láthatjuk. Délután Japánról láthatunk útirajz-filmet, La Fontaine meséje ezúttal a békákról mond el példázatot. Moszkva magyar diákszemmel címmel láthatjuk a szombaton bemutatott film második részét.

15-én, kedden a Sippal, dobbal, a zenekedvelők műsora a XV. kerületbe hívja meg az érdeklődőket. Ezen a napon újra lesz játék a betűkkel.

KITÜNTETÉS A HONVÉDELMI MUNKÁÉRT

Ünnepélyes keretek között adták át a Magyar Néphadsereg politikai főcsoportfőnökének jutalmait azoknak az úttörővezetőknek, tanároknak, Ifjú Gárda-aktivistáknak, akik sikeresen dolgoztak a pajtások hazafias és honvédelmi neveléséért. A Néphadsereg Központi Klubjának nyári helyiségében Győrfi László ezredes elvtárs, a Honvédelmi Minisztérium osztályvezetője mondott beszédet, majd dr. Bán Károly ezredes, agit.-prop. csoportfőnök adta át a jutalmakat.

A képen: Takács Istvánné budapesti úttörő elnök átveszi a jutalmat dr. Bán Károly ezredestől.

SZAKTÁRGYI ELŐZETES

Az úttörők is nagy sikert arattak nemrég a salgótarjáni ifjú versbarátok kétnapos szavalóversenyén, ahol az általános iskolások különösen sok Csokonai verssel szerepeltek. A zsüri a harminc versengő közül Ispán Juditnak, a Malinovszkij úti általános iskola tanulójának előadását értékelte a legkiemelkedőbbnek.

VENDÉGEK A TESTVÉRVÁROSBÓL

Kedves vendégek, a Szovjetunió Tambov városának küldöttei látogattak el a szekszárdi 604. sz. Béri Balogh Ádám Úttörőcsapathoz. A kilencvennégy tagú küldöttséget az úttörők és a kisdobosok a maguk készítette emléktárgyakkal ajándékozták meg, majd orosz és magyar nyelvű műsorral szórakoztatták a vendégeket. Iskolájuk bemutatása után Szazanova nénitől megkapták egy tambovi iskola címét. Az első levél már útnak is indult.

PINCEKLUB, MESESZOBA, CSAPATOTTHON

Úttörő pinceklubot és ki
dobos meseszobát avatta
a közelmúltban Tatabány
kertvárosban, a Szikl
Sándor Általános Iskol
ban. A műanyag puffokk
bebútorozott klub, és a f
rönk-székekkel berendeze
meseszoba a pedagógusok
a gyerekek és a patroná
KISZ-szervezetek társada
mi munkájának, no meg
városi KISZ-bizottság any
gi támogatásának köszön
hető. A foglalkozások rend
jéről a csapattanács dön
— de a takarítás is a gye
rekek feladata az új léte
sítményekben.

•

A budapesti, XI. Mérnö
utcai Általános Iskolába
csapatotthont avattak nem
rég. A 3377 sz. Steinmet
Miklós Úttörőcsapat részé
re a Kismotor és Gépgyá
szocialista brigádjai, kisze
sei, tanműhelyük tanuló
készítették el az otthon fel
szerelését és berendezé
tárgyait.

DIVSZ-TÁJÉKOZTATÓ

Magyar és külföldi újságíróknak rendeztek tájékoztatót nemrég a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség székházában, ahol Alain Thérouse, a DIVSZ főtitkára ismertette decemberi végrehajtóbizottsági ülésük programját. Munkatervükből kiemelte az arab, a chilei, és az indokínai népekkel, függetlenségi mozgalmakkal való szolidaritási akciók jelentőségét. Erről, a szolidaritás céljáról, értelméről, fontosságáról beszélt a sajtókonferencián résztvevő két chilei diák is, Rafael Carrera és Veronica Gonzalez akik egy chilei fiatalokból álló delegáció tagjaiként európai körútjuk során érkeztek hazánkba.

A sajtókonferencián Toshko Toshkov, a SIVSAJ — a DIVSZ szolidaritási akcióinak koordinálására életrehívott szerv — igazgatója is beszámolt tevékenységükről. Szervezésükben legutóbb nemzetközi építőbrigád járt különböző afrikai országokban és Kubában. A nemzetközi orvosbrigád Chilében és Afrikában segített gyógyítani.

CSAPATNÉVADÓ

Szaktantermek, tornaterem, úttörőszoba, könyvtár, politechnikai műhelyek, napközis foglalkoztatók, és még sorolhatnánk tovább, mi mindent rejt magában a XI., Leiningen utcai új általános iskola, amelynek berendezése a nyár végén még elég hiányos volt. Ezért a vakációban „Vár az iskolád!” címmel felhívóleveleket küldtek a hetedikeseknek: segítsenek az épületet kitakarítani, berendezni, dekorálni. A gyerekek, és néhány lelkes kiskatona munkájának köszönhetően szeptemberben megkezdhették a tanítást. Az úttörőcsapat — az Apáczai Csere János gyakorló gimnázium Rózsa Richard úttörőcsapatának utóda — is megalakult, s az őrsök, rajok meg az ifivezetők berendezték a kabineteket, a folyosókat s az úttörőszobát.

Ezután — miután második otthonukat valóban „belakták” — került sor decemberben az iskola ünnepélyes átadására és a névadó csapatgyűlésre, amelyen ott volt Rózsa Ferenc, a kommunista újságíró és a mártírhalált szenvedett Rózsa Richard húga, Rózsa Irén is.

Bielek Zsuzsa felvételei

A HÉT VICCE

— Nem értem, fiam, hogyan tudtál egyetlen nap ennyi butaságot csinálni?

— Nagyon korán keltem fel.

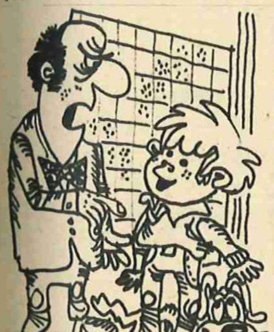

LENGYEL GYERMEKRAJZOK

A fenti címmel nyílt kiállítás Pakson, a Nagyközségi és Járási Könyvtárban.

1456 úttörő tekintette meg a sok szép rajzot és nagy számú közönsége volt a „Lengyel Meseillusztrációk” című kiállításnak is.

ÖNZETLENÜL MÁSOKÉRT

Nagykőrösön az Arany János Általános Iskolában több mint tíz éve működik a Vöröskeresztes tanfolyam.

Horváth Józsefné tanár és Vörös Sára titkár irányításával elsősegély nyújtó és tisztasági brigád alakult. Ellenőrzik az osztályok tisztaságát, egészségügyi plakátokat tesznek ki a faliújságra és az iskola környékének tisztaságára is vigyáznak.

CSAPATOTTHON-AVATÁS GÖLLÉN

Egy évvel ezelőtt az iskola és a csapatvezetőség a szülői munkaközösséggel együtt elhatározta, hogy az iskola alatti pincehelyiségből csapatotthont alakítanak. A tervet — amelynek értéke hatezer forint volt — az AGROBER KISZ-fiataljai Stéger János tervező vezetésével nagyrészt társadalmi munkával készítették el.

Munkába álltak a helyi tanács dolgozói, a termelőszövetkezet szocialista brigádjai és a szülők is. A felnőttek több, mint húszezer forint értékű munkával segítettek, az úttörők és a kisdobosok négyezer forint értékű munkát végeztek. A járási, a megyei KISZ, illetve Úttörőelnökségek kilencvennyolcezer forinttal járultak a csapatotthon építéséhez.

Az 560. sz. Latinka Sándor Úttörőcsapat vezetősége és tagjai köszönetet mondanak mindazoknak, akik közreműködtek az új csapatotthon létrehozásában.

Gratulálunk Vétek Katalin, Sípos Olivia, Szeli Éva és Szabó Márta pajtásoknak. A csapatotthon avató ünnepélyen jó munkájukért megkapták a Kiváló Úttörő jelvényt.

ÚTTÖRŐHÁZAKBÓL

Rendszeresen foglalkoznak az úttörőkrónikások továbbképzésével a pécsi Szabó István Úttörőházban: megismertetik őket a krónika írás céljával, az egyes műfajokkal, és a jó krónika jellemzőivel.

•

Kiskörére látogattak el az Egri Megyei Hámán Kató Úttörőház vezetőképző csoportjai: megtekintették a KISZ-védnökséggel épült Tisza-II. vízilépcsőt, majd kulturális és sportrendezvényen találkoztak a helybeli úttörőkkel.

ÁSÓVAL, CSÁKÁNNYAL A FAGYOS FÖLDÖN

Dunakeszin, az 1. sz. Általános Iskolában az Úttörőtanács környezet-szépítési versenyt hirdetett. Felosztották az iskola előterét.

A verseny győztese az a rajt lesz, amelyiknek legszebb a kertrésze. A Rakéta raj pajtásai — hetedikesek — kezdtek először a munkához. Mit sem törődve a hideg idővel, a fagyos földdel, ásóval, csákánnyal forgatták meg a talajt. Tavasszal majd virágosítással folytatják a munkát. A földforgatást fotókon is megörökítették, s az őrsi és rajnapló is tanúskodik róla.

Egy a sok száz mecset közül: Ahmed szultán mecsetje Isztambulban

December első napján a török újságokban megjelent a pénzügyminiszter nyilatkozata — örömmel közölte, hogy az államkassza pénztárosa november hónapban a reméltnél több bevételt írhat be az ország főkönyvébe. A milliók (pontosan 11,6 millió török font) egy új híd bevételét jelentik.

Bogazici köprusu

Az új híd megnyitásán, 1973. október 31-én ott voltam én is — még a megnyitó ünnepség előtt gördült keresztül az újságírók autóbusza az oly sok keleti mesében és oly sok politikai-történelmi visszaemlékezésben szereplő Boszporusz-tengerszoros európai partjáról az ázsiai partra.

Sok hidat láttam már, sok hídon sétáltam keresztül vagy vitt át parttól partig autó, vonat — meg kell azonban mondanom: kevés ilyen gyönyörű híd épült a világon. Egy kicsit emlékeztet a mi Erzsébet-hidunkra is, ugyanis a két világrészt összekötő török híd is kábelhíd. (A „Bogazici Köprusu" — ez a török neve a Boszporusz-hídnak — méreteiben a negyedik a világon, csak egy San Francisco-i és két New York-i híd ívnyílása nagyobb, mint ezé a csodálatos építményé. A híd teljes hossza különben 1560 méter, ebből 1074 méter ível át a Boszporusz vize fölött.)

Nagyon sok utazó, várostörténész, építész állítja, hogy Isztambul a világ egyik legszebb városa. Ezt mondotta Le Corbusier, (lökorbuzjé), a modern építészet egyik legnagyobb alakja is. Való igaz: ha most a híd felé vezető gyorsforgalmi út valamelyik kanyarulatánál egy pillanatra megáll az ember, és visszapillant a Boszporusz-parti városra, még a szürke ködként mindig Isztambul fe-

HÍD A

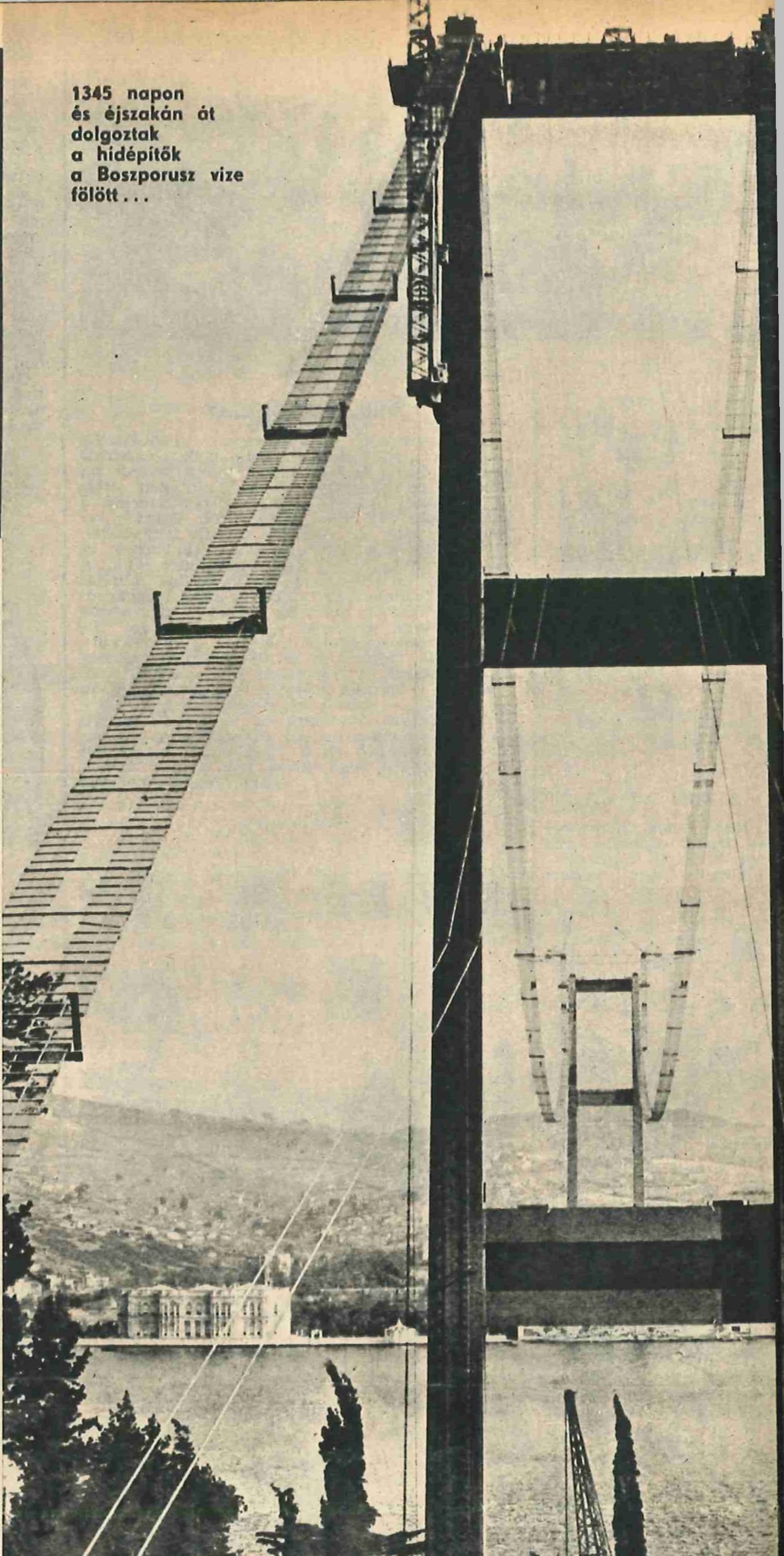

1345 napon és éjszakán át dolgoztak a hídépítők a Boszporusz vize fölött...

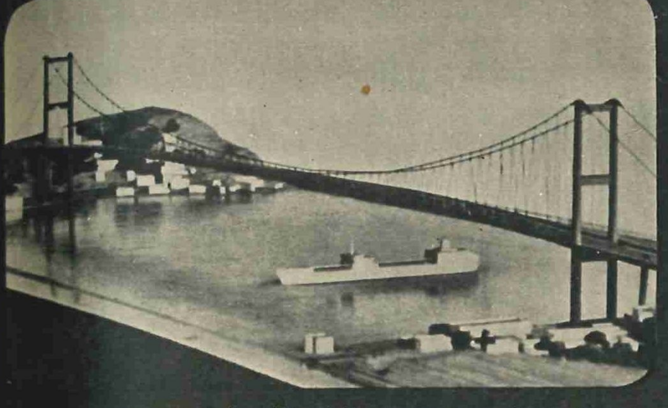

Ez még csak makett. Így álmodták meg a tervezők és ilyen is lett a „Bogazici Köprüsu"

Egy régi híd Isztambulban: a híres Aranyszarv-öböl fölött átvezető Galata-híd

lett lebegő, porból- füstből-kipufogógázból összeállt vastag szürke felhő alatt is csodálatos kép tárul eléje.

A sok-sok domború tetejű mecset, s mellette az égbenyúló minaret különleges, csak a mohamedán országokban látható képe keveredik a legmodernebb épületek egyenes vonalaival. A minaretek csúcsán csillogó félholdak ezüstje vissza-visszatükröződik egy-egy égbenyúló szálloda fényes ablaksorán; a Boszporuszon meg az Aranyszarv-öbölben lomhán ontják a fekete füstöt, s mellettük hófehér, modern motoroshajók siklanak, errébb meg egy óriástestű, 20—25 autóbuszt is a hátukon hordó komphajók úsznak méltóságteljesen a nagy vízen.

Új út Ázsiába

Egyébként nagyon érdekes: az élet rendkívül gyorsan cáfolt rá az előzetes számításokra. Amikor a hidat megtervezték úgy gondolták: 1973—74-ben naponta 21—22 000 jármű veszi igénybe a gyorsabb, egyszerűbb új utat Európából Ázsiába, vagy vissza. Október 31. és december 1. között azonban naponta több mint 29 000 jámű haladt át a hídon. Ezért sikerült a tervezettnél több pénzt befizetni az államkasszába — ugyanis minden személygépkocsi tíz török fontot, a tehergépkocsik, kamionok pedig 150—250 fontot fizetnek a hídhasználatért. Az az elképzelés, hogy mindaddig hídpénzt kell fizetni, amíg meg nem térülnek a hídépítési költségek. Márpedig a híd — és a hozzátartozó gyorsforgalmi út megépítése (holott az út egyrésze még csak most épül) valamivel több, mint 250 millió dollárba került; s ha azt is tudjuk, hogy egy dollár 14 török font, kiszámítható, hogy jó néhány esztendeig fizetni kell a hídon.

A rendkívüli műszaki teljesítményt jelentő híd- és útépítést a különböző török vállalatok nagy külföldi cégekkel együttműködve végezték el. A híd- és útépítésben ott szerepelt például a nyugatnémet Krupp-cég, a francia Creusot-vállalat, jó néhány angol és belga cég is.

Amikor a hidat felavatták, az ünnepi beszédekben többen is emlékeztettek arra, hogy évszázadok óta vágyakozott a török nép ennek a hídnak a megépítésére. II. Bajazid török szultán például a kor híres és sokoldalú művész-tudósához, a festőnek és technikai szakembernek egyformán lángeszű Leonardo da Vincihez fordult és őt kérte meg: készítse el egy Boszporusz-híd tervét. A későbbiek során jó néhányszor készült — mindig megvalósítatlan — terv egy effféle híd építésére.

Két háború közbeszól

Az egyik isztambuli múzeumban látható is egy egész sor rajz, vázlat: mind a Boszporuszt átívelő különböző típusú hidakat mutat. Egyszer azért nem sikerült megvalósítani a tervet, mert az anyagi lehetőségek eleve meggátolták az építkezés megkezdését, másszor meg azért (két ilyen eset is volt, 1914-ben és 1939-ben), ha a pénzt sikerült is volna a legkülönbözőbb országokból hosszúlejáratú kölcsönként megszerezni, közbeszólt a történelem, és az első, illetve a második világháború kitörése miatt a tervek megvalósításától egyelőre el kellett tekinteni . . .

S ha már a történelemről szó esett, el kell azt is mondani, hogy egy alkalommal mégiscsak volt már valamiféle híd a Boszporuszon: Dareiosz (Dárius) perzsa király 2500 bárkát állított egymás mellé, nehéz kövekből volt bizonytalan horgonyuk súlya, s ezeken a bárkákon át rakták le egy ideiglenes hajóhíd pallóit — Dareiosznak a szkíták elleni hadjáratát szolgálta ez az építmény. Aztán még egyszer kísérelték meg hasonló hajóhidat építeni: a ma is meglevő híres Anadolu Hisar ázsiai bástyafokáról néztek le a vízre a bizánci várfalak megostromlását tervező török hadvezérek, ők szándékoztak bárkasorral hidat verni a másik oldalra. Csakhogy a bizánci bástya lőréseiből össztűzzel megakadályozták a terv megvalósítását.

Az 50. évforduló

A hidat ünnepi alkalom, egész Törökországot megmozgató ünnepségsorozat keretében avatták fel. Éppen 1973. október 29-én volt 50 esztendeje annak, hogy Kemal Atatürk, a modern Törökország nagy fia és első köztársasági elnöke harcának eredményeként az egykori császárság helyén megszületett a Török Köztársaság. Sokan mondották, el, ünnepi beszédben, újságcikkben és még magánbeszélgetésben is ezen az 50. évfordulón: van abban valami jelképes, hogy éppen egy Európát és Ázsiát összekötő híd felavatása a jubileumi ünnepségek csúcspontja. Mert hiszen a messzi Anatóliából, Kis-Ázsiából Európa felé tartó autók útja lesz egyszerűbb, gyorsabb a híd segítségével — és Kemal Atatürk történelmi műve, szerepe is azt az utat gyorsította, segítette, amely a török népet a jelen, a mi korunk, a modern civilizáció felé viszi.

Jelkép tehát a híd — s túl jelképen, a két földrészt összekötő kétszer-három közlekedési sáv egy ország fejlődésének gyorsabb lehetőségét is jelenti.

GÁRDOS MIKLÓS

BOSZPORUSZON ...

Pajtás
2
3
4
5
6
7

4

FIGYELEM!

KÉT HÉT MÚLVA KEZDŐDIK IZGALMAS, TUDOMÁNYOS-FANTASZTIKUS KÉPREGÉNYÜNK. PAJTÁSOK! JÁTSSZATOK VELÜNK!

LEGYETEK SEGÍTSÉGÜNKRE!

ELŐZŐ SZÁMUNKBÓL TUDJÁTOK, HOGY ISMERETLEN ŰRHAJÓK CSOPORTJA LÉPETT A NAPRENDSZERBE, ÉS KÖZELEDIK A FÖLD FELÉ. A TUDÓSOK KAPCSOLATOT KERESTEK VELÜK, DE SEMMILYEN JELRE NEM KAPTAK VÁLASZT!

KI LESZ A PARANCSNOK?

EREDMÉNYHIRDETÉS

Grundig magnót nyert:
Göndör Tibor, Eger

Táskarádiót nyert:
Salánki Ferenc, Sárrétudvari

Futball-labdát nyert:
Héler Kálmán, Tatabánya

Egy-egy tollasütő-felszerelést nyert:
Németh Ilona, Győr; Németh Éva, Etes

Sorshúzással dönt a jelentősebb díjakról Kuczka Péter a képregény írója s munkatársunk Padányi Anna

„A második űrhajó" című képregény indulásakor segítségeteket kértük abban, hogy ki legyen az űrhajó parancsnoka. Amolyan játékos pályázat, illetve rejtvény volt ez.

Bevalljuk, nem is számítottunk ekkora érdeklődésre. A felhívásra több mint ÖTEZER kérdőív érkezett válaszul. Kaptunk ezenkívül egy csomó kedves levelet is, javaslatokat, ötleteket, amelyek azt bizonyították, hogy komolyan foglalkoztatok a témával, szeretitek a tudományos-fantasztikus történeteket, és gondolkoztok is arról, amit egyszer elolvastatok.

A beérkezett válaszok feldolgozása nem volt könnyű feladat. Igen sokáig tartott kiválasztani a helyes válaszokat, kikeresni a győzteseket. Ezért végül is – talán a világon először – egy számítógépre bíztuk a nyertesek kiválasztását.

Magunk is izgatottan figyeltük, amikor a gépből egyenként jöttek ki a nevek és címek. A nyertesek közül 54 lány és 58 fiú töltötte ki jól a kérdőíveket, ők találták el, hogy a parancsnok az 1. számú űrhajós és hogy életrajza a G. életrajz. Érdekes, hogy a legtöbb nyertes a falusi gyerekek között van és hogy Budapestről csak tizenöten nyertek.

Száztizenkét nagydíjat kiadni természetesen nem tudunk. Ezért sorshúzással döntöttük el, hogy kik kapják a jelentősebb díjakat, de minden nyertesnek küldünk valamilyen értékes ajándékot.

Könyvjutalmat nyertek: Nyul Péter; Debrecen, Nagy Vince; Debrecen; Mari László; Budakalász, Mosonyi József; Budapest, Kriston Barnabás; Pécs, Bóna Attila; Békés, Nyitó Tibor; Jászberény, Ladányi Attila; Budapest, Schmidt László; Budapest, Paulikovics Pál; Budapest, Rösner Tamás; Tatabánya, Kerezsi Kató; Nagykálló, Bogdu Eszter; Pestlőrinc, Valdinger Ágnes; Pápa, Szabó Katalin; Budapest, Boros Izabella; Csurgó, Bányai Ilona; Átány, Szabó Margit; Biharkeresztes, Csanádi Andrea; Salgótarján, Csikós Zsuzsa; Szeged, Világi Edit; Tokod-Altáró, Németh Éva; Budapest, Makónyi Erika; Homrogd, Szusics Mária; Tököl, Szabó Olga; Szolnok, Somlai Andrea; Budapest, Pap Gabriella; Enying, Podobek Julianna; Budapest, Kravcsenkó Gréte; Budapest, Kisbalázs Klára; Jásztelek, Hantos Erzsi; Váchartyán, Gotthárd Gyöngyike; Ajka I., Biró Margit; Sándorfalva, Zakar Márta; Kerekegyháza, Takács Ágnes; Ópályi, Sass János; Gyál, Supka Mihály; Budapest, Szabó József; Kerta, Lukács József; Kazincbarcika, Nagy Katalin; Földes, Maczelka Erika; Nagymágocs, Lágler Anna; Mosonmagyaróvár, Nagy Vera; Nyírbátor, ifj. Király Károly; Somogyvár, Mag István; Battonya, ifj. Csaszár János; Budapest, Hermán József; Zámoly, Kovács László; Isaszeg, Párzsa János; Békéscsaba, Kovács Zsolt; Márkó,

Juhász Gyula; Ládbeseny
Horváth M. Csaba; Len
Gömbicz József; Zagyvarón
Bereczki László; Kisvárd
Bozsik Gyula; Jászberén
Tóth Zoltán; Székesfehérv
Nagy László; Dunaújvár
Nyilas Gyula; Kaba, Juhás
Lehel; Jászfelsőszentgyör
Bemula István; Nyáregyhá
Csányi Attila; Győr, Ková
Attila; Mosonmagyaróvár, Sz
lágyi Árpád; Nemesvámos, if
Varga Sándor; Tiszader
Brezovcsik István; Tornyo
pálca, Kovács Attila; Pé
Tarján József; Dunaújvár
Kőszegi László; Kevermé
Torma Zsuzsanna; Rezi, Szab
Erzsébet; Tass, Simon Kat
lin; Miskolc, Pleskó Gyöngy
Szeged, Karakai Marianna
Csorna, Király Éva; Sárbe
gárd II., Kiss Judit; Miskol
Zsidai Hilda; Karancskes
Gerecsei Zsuzsa; Nógrádk
vesd, Fehér Katalin; Cegléd
Dénes Judit; Eger, Bajai Il
na; Ráckeve, Béres Rita; Szek
szárd, Tarr Mária; Kaposke
resztúr, Tóth Katalin; Sárbe
gárd, Tóth Erzsébet; Mez
túr, Molnár Katalin; Kisapát
Mészáros Attila; Illocsk
Szabó Klára; Pécs, Szabó Ire
Táplánszentkereszt, Szab
Bea; Szeged, Sebők Márt
Újrónafő, Sulyok Kati; Bud
keszi, Papp Anna; Mezősz
mere, Bejczy Katalin; Sopro
Stolczenberger Helga; Mó
Rosta Erika; Budapest, Klade
Tibor; Kalocsa, Gárgyán Is
ván; Szeged, Gyurátz Jáno
Budapest, Für Tibor; Dunaú
város, Timár Gyula; Dunaú
város, Takács István; Sopron
Tóth Tamás; Kompolt, Nag
István; Budapest, Lázár Ju
lianna; Mikepércs, Lengye
Aladár; Miskolc, Garamvölgy
László; Komló.

Füleki János

Szépen szóló
HEGEDŰ

Meg is kérdezte Dombitól, de ő azt felelte: „Gézának nagy tervei vannak; művészfrizurát akar növeszteni." Mikor elmondta ezt Gesztesinek, az őrsvezető egyszeriben felnevetett: „Oh, hogy oda ne rohanjak!" — mondta.

— Ne te rohanj oda, majd én! Odarohanok és jól felborzolom a haját. Éppen akkor, amikor legszebbek a hullámok. Jó mi? Azt fogom énekelni, hogy: „Hullámzó Balaton tetején... vihar!" Mit szólsz az ötletemhez? Jó, mi?

Azt várta, hogy Gesztesi szívből fog nevetni az ötletén, de ehelyett egy kicsit összevonta a szemöldökét.

— Tudod, mit, Pikó! — mondta neki egész komolyan. — Ne rohanj oda, és ne borzold össze Kőhegyi haját. Nem ilyen tréfa kell nekünk.

Faképnél hagyta a szőke kisfiút, és azon gondolkodott, hogy ez a Pikó még csak jobban elronthatja a helyzetet. Úgy látszik: nincs érzéke a tréfához! Most már bánja is, hogy elmondta neki a tervét.

Napokig törte a fejét, míg végre egy épkézláb ötlet jutott az eszébe. „Ha majd az egész őrs együtt lesz!" — mondta el magában többször is. És, ha majd jókedvünk lesz!" Pikónak csak annyit árult el ebből, amennyi éppen rátartozik, amennyi szerepet neki szánt a játékban.

Egy hideg, szeles október végi délután az egész őrs kiment a Maros parti erdőbe, a kidőlt tölgyfához. Kedves helyük ez, gyakran tartottak itt összejövetelt. Már magukénak érezték a vén fát, amelyet vihar döntött ki évekkel ezelőtt. Egyik oldalán a gyökerek még a földben maradtak, így hát a fa néhány ága még élt, levelet hajtott, termést hozott, a többi része száraz volt. Mindegyik ág páholyülésnek számított az összejöveteleken. Éppen azért szinte őrsi tanyájuknak tekintették a tölgyet. Ide mindig szívesen kijöttek. Hát ezért gondolta Feri, hogy itt tartja most is az összejövetelt, amelyen, ha minden jól megy, talán ráterelődik a szó Kőhegyi viselkedésére. Úgy, hogy a többiek is láthatják majd: lám, nem a régi már.

A csípős szél bebújt a kabátjuk alá is. Nem ültek fel az ágakra, inkább futkároztak egy kicsit. Egyszerre csak a hórihorgas Karsai elkiáltotta:

— Srácok, játsszunk lovascsatát, akkor majd nem fázunk — s nyomban felugrott a herkules-erejű Tóni nyakába. A „ló" előbb méltatlankodott egy kicsit, majd megszelídült és most már ketten kiabálták:

— Aki bátor, jöjjön velünk birokra!

Gesztesi alig észrevehetően intett Pikónak, és a kis szőkénél azonnal „leesett a tantusz". Tudta, hogy cselekednie kell.

— Pompás! Pompás! — lelkendezett örömében és elkapta Kőhegyi kabátját. — Igaz-e Géza, hogy mi vagyunk a legbátrabbak? — és máris kapaszkodni akart föl, a nyakára.

Kőhegyi erélyes mozdulattal rántotta ki magát Jancsi ölelő karjaiból. Villámló tekintettel nézett rá:

— A nyakamba akarsz ülni?

— Úhüm.

— Hogy képzeled?

— Hát nem játsszunk? Vagy mi a csuda!

— Vedd tudomásul, hogy én nem vagyok ló!

Erre már mindannyian odafigyeltek. Gesztesi nevetve jegyezte meg, úgy, hogy mindenki hallja:

— Ló nem vagy Géza, de szamár, az igen! Hiszen ez csak játék.

Mindenki nevetett, csak Kőhegyi rándított egy dühöset a vállán.

— Nem érdekel! — mondta — Ez nektek való játék. Ha mást nem tudtok kitalálni, akkor máris hazamegyek.

Megfordult és már rohant is el. A többiek kissé értetlenül bámultak utána. Karsai is, Nagy Tóni is, meg Mágori is az őrsvezetőre nézett:

— Hát ezt meg mi lelte?

— Mi lelte volna? Agyára ment a hegedülés!

A hangulat elromlott. Nem ízlett többé a játék, a lovascsata. Az októberi szél még jobban marcangolta a kabátjukat, így hát mi mást tehettek: elindultak haza.

Szótlanul ballagtak egymás mellett. Gondolataik azonban nagyon is elevenek voltak. Mindegyikük önmagával beszélgetett. Pikó Jancsi védekezett, mintha őt okolnák mindenért. „Én csak azt csináltam, amit Gesztesi mondott. Se többet, se kevesebbet." Dombi Laci az őrsvezetőnek magyarázta, hogy: „Meg kellene értened Gézát! Ő nem olyan, mint mi vagyunk. Művész lesz, nagy művész! Megjósolták neki. Hát nem érted?" Karsai nagyon sajnálta, hogy a lovascsatából nem lett semmi. Ha Kőhegyi nem akart játszani, az ő dolga. Nem kellett volna erőltetni." Nagy Tóni egyre csak azt hajtogatta: „Ha nekem azt mondaná valaki, hogy szamár vagyok, én bizony odacsapnék. Ha tréfából mondanák, én is tréfából csapnék oda."

Gesztesiben tovább forrt a düh. „Na megállj csak Kőhegyi! Nem fogsz te a fejemre nőni! Csak azért is megmutatom, hogy mások is nevetni fognak rajtad. Majd letöröm én a szarvadat!"

Néhány nap múlva az őrs faliújságján, a RIGÓFÜTTY-ön mulatságos karikatúra jelent meg. A rajz egy hosszú, vékonylábú, emberarcú tücsköt ábrázolt. Kőhegyi Géza jellegzetes arcvonásait lehetett rajta felismerni. Annál is inkább, mert a tücsök hegedült. A rajz alatt ez volt olvasható: „IME ŐRSÜNK NAGY MŰVÉSZE."

A karikatúrának óriási sikere volt. Rengetegen tolongtak előtte. Még a kis elsősök is odajöttek, hogy láthassák a hegedülő tücsköt.

Gesztesi Feri távolról szemlélte a hatást. Örült, amikor nagyot nevettek a rajz előtt. Majd felment a tantermébe. Szárnysegédét, a szőke Pikó Jancsit megbízta, hogy figyelje Kőhegyit. Számára ő volt a fontos.

Géza bizony nagyon dühös lett, amikor tudomást szerzett a gúnyos rajzról. Odarohant a RIGÓFÜTTY-höz és letépte onnét. Letépte, elhajította. Dombi Laci volt éppen mellette. Nekiesett, kiabált vele.

— Szóval te is a cinkosok közé tartozol!? Akik csak ezt tudják velem csinálni?

Dombi hebegett-habogott valamit. Majd szokásához híven bő magyarázatba kezdett:

— Tudod Géza... én, ha tudom ezt, akkor azt mondom, hogy ne csináljuk. De nem mondhattam, mert nem tudtam.

— Vajon ki csinálta? Ugye Gesztesi?

(Folytatjuk)

Szitás György rajza

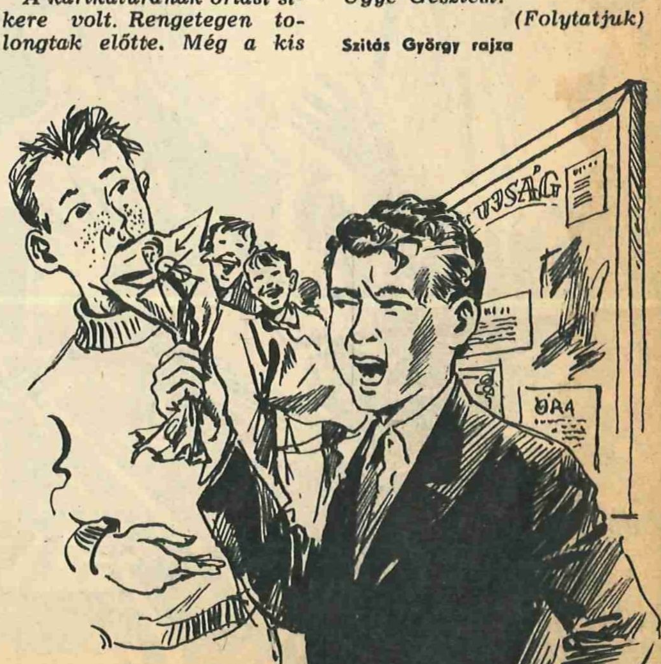

EZÚTTAL IS ELMARAD!

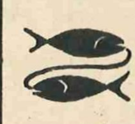

Amióta ember él a Földön, mindig sóvárogva kutatta az égbolt titkait. Az elérhetetlen messzeségben fénylő csillagok rejtelmes világa évezredek során mind több törvényszerűséget árult el a tudósoknak. Ám még több hiedelem, babonaság, képzelődés, nevezzük nevén: jószándékú vagy rosszindulatú hazugság forrása volt.

A tudósok felfedezték a csillagok világának rendszerét és a tenger hajósainak szolgálatába állították az égbolt fénylő irányjelzőit. A Nap, a Hold és a csillagok rendszeres járását figyelve felismerték azokat a törvényszerűségeket, amelyek alapján pontos naptárt készíthettek és így az ismételten bekövetkező természeti jelenségeket előre jelezhették. Sok évszázados és évezredes – tudósról tudósra szálló – tapasztalatok eredményeként, nagyjából meghatározhatták az évszakok váltásával természetszerűen bekövetkező időjárási változásokat, esőt, havat, napsütést.

Eddig nem is hazudott az ég. Hiszen évről évre jött a tavasz, a nyár, az ősz, a tél, vagy más égtájakon az esős és a száraz évszak. Ám az ember nem elégedett meg ezekkel az ismeretekkel. Megpróbálta kilesni azokat a titkokat is, amelyek megismerése révén – úgy vélte – gazdagsághoz, hatalomhoz, mások felett győzelmekhez juthatott volna. Ez a sanda vágy, amelynek legmélyebb mozgatóereje az önzés, a kapzsiság és a harácsolás, csakhamar megteremtette azokat, akik még nagyobb önzéstől, még nagyobb hatalomvágytól hajtva felismerték a nagy lehetőséget.

Mi volt ez a nagy lehetőség?

Egy alapvető hazugság. A hiszékeny emberekkel el kellett hitetni, hogy vannak, akik ismerik a csillagok sejtelmes világának titkait. Ismerik a mindentudó „planéták" rejtelmeit. Azt állították: a csillagokban minden meg van írva.

Az emberi kiváncsiság pedig legalább olyan végtelen, mint a csillagos égbolt. Az utas kíváncsi volt, hogy célhoz ér-e? A kereskedő kíváncsi volt arra, hogy jó üzletet köthet-e? A hadvezér előre akarta tudni győzelmei napját, az uralkodók min-

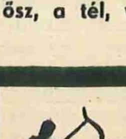

dig biztosak akartak lenni abban, hogy hatalmuk tartós marad.

Mindehhez a megnyugtató bizonyságot, vagy a nyugtalanító sugalmazást a csillagjósok adták. „Földöntúli ismereteikre" hivatkozva biztatták, intették, fenyegették azokat, akik borzadállyal vegyes bizalommal fordultak hozzájuk. Elegendő volt néhány „jóslat" valóra válása. Ezrek és ezrek adták tovább, suttogták, híresztelték a csillagnézők csodálatos jövendöléseit, amelyet – és ez itt a legfontosabb! – drága pénzen árultak.

Minden rétegnek megvoltak a maga jövendőmondói. A királyok „csillagászai" zárt világban éltek és hazug babonákra alapuló jóslataikkal, gyakran országok, emberek ezreinek sorsát pecsételték meg. Az egyszerű nép a különböző jóshelyeken kapott sokféleképpen értelmezhető tájékoztatást várható sorsáról. De minden jósnak megvolt az ára.

Különösen akkor virágzott a „csillagipar", ha az égbolton olyan jelenséget pillantottak meg, amely szokatlan volt, vagy ritkán észlelték. Holdfogyatkozáskor, napfogyatkozáskor és egy-egy üstökös megjelenésekor a ravasz csillagkufárok bőséges haszonhoz jutottak. A történelem a legősibb időktől szinte napjainkig folyamatosan tudósít az emberi hiszékenység legváltozatosabb példáiról.

Hiszen valahányszor egy üstökös megjelent az égen, a „csillagászok" – helyesebben: csillagjósok – nyomban elővették tudományukat és a legkülönfélébb katasztrófák sorozatával, sőt a világ végének bekövetkezésével rémítették az embereket.

Táblázataikon azt bizonygatták, ha az üstökös a Kos csillagképben jelentkezik, akkor nagy háború, sok halál, iszonyú szárazság és királyok bukása vár a földre. Ám ha a Skorpió jegyében bukkan fel, akkor ezeken felül még sáskajárást és hernyóveszélyt is jelent! A Halak csillagképén mutatkozó üstökös mindezekhez iszonyú járványokat is kapcsol. Minden csillagjós bővítette az emberek megrémítésére szolgáló események sorozatát, és csaknem minden alkalommal bejelentették az „égi szakértők", hogy menthetetlenül bekövetkezik a világ vége.

A hiszékenyek először megdöbbentek, aztán számtalan formában próbáltak túljárni a jövendöléseken. Volt eset, amikor a világ pusztulásától rettegők megrohanták az ügyvédeket és végrendeletet akartak készíteni. Csak akkor hökkentek meg, amikor elgondolkodtak azon, hogy a világ végpusztulása esetén vajon kire szállhat vagyonuk. Máshol olyan méreteket öltött a félelem, hogy egész városok vonultak ki a környező vidékre, és a jósok által jövendölt napon imádkozva várták az utolsó pillanatot.

Voltak, akik elkeseredésükben eladták mindenüket és a világ végéig jósolt időt arra használták fel, hogy dorbézolással, mulatozással élvezzék az utolsó perceket. Ám amikor részegségükből kijózanodva meglepődve azt tapasztalták, hogy „a világ vége ezúttal elmaradt", égre, földre keresték a hazug jósokat, hogy elpocsékolt vagyonuk miatt elégtételt vegyenek rajtuk. A női hiúság is megnyilatkozott néhol. Feljegyezték, hogy voltak olyan amerikai városok, ahol az asszonyok, lányok összevásárolták a boltok fehér muszlin készletét, hogy illendő öltözékben találja őket a megjövendölt végső pillanat. És ha nem következett be a várva-várt pusztulás, senki sem kérte számon az ilyenkor nyomtalanul eltűnő jósoktól. Legföljebb azok, akik kemény munkával gyűjtött vagyonukat pocsékolták el.

Ma már a tudomány megfosztotta az efféle hazug hiedelmektől az égbolt csillagait és bizonyságunk van arról, hogy az üstökösök sem olyan ritka jelenségek, mint amilyeneknek tartották ezeket a kétségtelenül érdekes csillagokat valaha. Most, amikor az újságokban napról napra hírek jelennek meg a legújabb üstökösről, amelyet Lubos Kohoutek csillagász fedezett fel, már tudjuk, hogy csak az 1973-as esztendőben az általa felfedezett új üstökös már a hatodik volt.

Bizonyára érdekes jelenség lesz a szabad szemmel ritkán látható sajátos csillagzat, amelyet bátran nézhetünk gyönyörködve.

A világ vége ezúttal is elmarad.

ÖRSI FERENC

CSAK LÁNYOKNAK
Móra

(Úri) lányok

Lányok, lányok, koedukált lányok!...

Egyszer, boldogult tizenéves koromban a barátnőmék padlásán régi „Magyar Lányok” című folyóiratra bukkantam. Jaj, de sok minden érdekeset találtam én abban! Ott volt például egy nagyon szép, szerelmes olvasmány, melyet nyilván azért írtak és közöltek, mivel úgy vélték, hogy a tizenéveseket általában szívenüti. Arról szólt, hogy egy szépséges nagylány élete első báljára készül. A mamája csak úgy engedi el, ha előbb egy fazék héjába főtt krumplit — azazhogy pardon, burgonyát! — meghámoz. És a bálban csoda történik! Egy gazdag és daliás ifjú beleszeret a leányzó bársonyos kezébe, és megkéri azt. Mire is a leányka égkék szemébe hála és örömkönnyekkel elrebegi az „igen”-t, és a mamája módszerét mindhalálig áldja...

* * *

Ez a régi história jutott az eszembe, mégpedig talán nem a legillendőbb időben. Ugyanis a Móra könyvkiadó CSAK LÁNYOKNAK című könyvét olvastam. Az előszó megjegyzi, hogy ez a Te könyved. Dehát mitől az, és miről szól tulajdonképpen.

A legfontosabb fejezetcímek: Kuckód, Szobád, Otthonod, Kuktáskodás, Vendégvárás, Tükröm, tükröm, mondd meg nékem? Tornázz, hogy szép legyél! Hogyan kell szórakozni? — A fejezetcímek után azon kezdtem töprengeni, miért csak a lányoké ez a könyv? Hiszen a saját kuckó be rendezése, barkácsolás, szo banövények gondozása, divatos öltözködés, de mé a kuktáskodás is — hogy tornázásról és kulturál szórakozásról ne is beszél jek! — pontosan annyir lányügy, mint a fiúké! Hi szen az iskolai órákon megtanulják ők is a gombfelvarrást, a házi villamossági gépek használatát — melyről ugyan a könyv nem ír. Sőt! Olvasni és magnózn is szeretnek, és szívese megmutatom minden kételkedőnek saját tizenéves fiam vidám képekkel, sztárokkal, kabalababával é ócska mordályokkal kidekorált fél szobáját a fiúk lakberendezési igényének dokumentálására!

Lássuk próbaként, mitől lesz a könyv „Csak lányoknak” való?

Szánkó

FÖLDES VILMOS RAJZAI

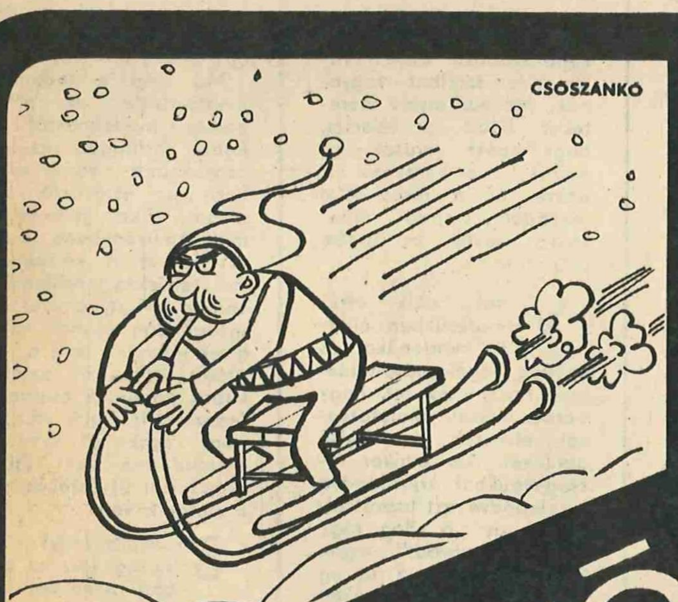
CSÓSZANKÓ

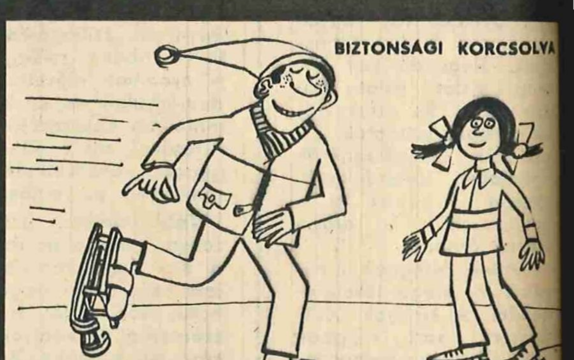
BIZTONSÁGI KORCSOLYA

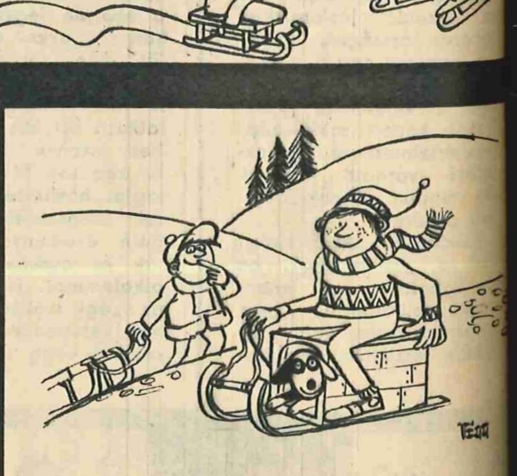
EBKEDVELŐ KISFIÚ

könyve... ?

Tornázz — hogy szép légy! Aztán: viselj szemüveget, ha a látásod nem jó, hiszen a modern, csinos szemüvegek „vonzerőt is képviselnek". Továbbá: „A szemöldöködet ne csipkedd, viszont ha kis olajjal fényesíted, szép, fényes, dekoratív lesz". Aztán: a legjobb ülőalkalmatosság a „lábad hosszának megfelelő állítható zongoraszék". Mármint a saját kuckóban, tanuláshoz. De mit csinál ilyenkor egy jól nevelt úrilány a székhez tartozó zongorával? „A kéz is a lélek tükre"... olvasom másutt és már várom, hadd halljam azt a héjában főtt „Magyar Lányok" történetét!

Az sem tetszik különösen, hogy a házibulikra nagy előszeretettel hivatkoznak! Még papírból kocka alakú skatulyák készítését is javasolják, melyen tálalni lehet, továbbá ugyancsak bulira hivatkozván puffkészítést emlegetnek. Sajna, sem a házibuliknál, sem pedig másutt nem találtam bárhogy is lapoztam előre, hátra, újra vissza lelkem kézzé változott tükrével (nem én találtam ki, mint említettem itt olvasható, hogy a kéz is a lélek tükre!) azt a szót, hogy őrs, vagy úttörő, esetleg kiszes. Egy jó osztálybuli leírása — üsse part, csak lányoknak! — még akkor is sikeres lehet, ha mondjuk farsangi klubdélután, vagy rajdélután nevet viseli 1973, vagy 74-ben! Szóval — napjainkban!

Aztán birizgálja még más is a májamat...

A könyv közöl egy képet a 104. oldalán. Vagyis két képet közöl, azonos témában. Az egyiken helyre mama, kezében fazék, nyilván tálalni készül. Az asztal mellett két könyöklő, beszélgető srác látható. No meg a papa, aki újságot olvas. Ez a kép széles, vörös vonallal áthúzatott! Igen helyesen! Mert a gyerekek — lányok és fiúk az óvodában megtanulták, kisdobos korban és úttörőként a hat, illetve tizenkét pont közt is megtalálható az idősebbek tisztelete, az „ahol tud, segít" gondolata. És lám, ezek a gyerekek ott a képen hagyják a szülőanyjukat cipekedni! Igen, nyilván a kép helytelen szemléletet mutat, mert miért kell annak a szegény mamának — aki „csak lány" volt valaha maga is — munka után hetvenhetedik műszakban fáradva így kiszolgálni a családját? Miért nem olvashat ő is, mint a papa, vagy trécselhet, mint a gyerekei? No, a hibás kép mellett van egy kijavított másik, lássuk csak, ez lesz a helyes, ez aztán jól odamond a gyerekeknek, meg a papának! És már fenem a tollam, de...

No, igen... a kijavított rajzú képen a papa és a két gyerek kényelmesen és illemtudóan ül. Nincs fecsegés, könyöklés, vagy olvasás. Az asztalt virág és dupla tál ékesíti. És a mama nem fazékkal, hanem a szerviz leveses tállal imbolyog kecsesen — tudod drágám, ez az a cuki herendi, amit hétköznap használunk!

Hát igen — perspektívának szép, lányok! Ez vár rátok vajon, ha felnőttök? Mindenesetre erre enged következtetni a könyv. A fiúk viszont nyugodtak lehetnek. Hiszen az ajánlás úgy szól, hogy lányok ez a ti könyvetek, méghozzá 39 800 példányban, az Úr 1973. évében!

JOÓ KATALIN

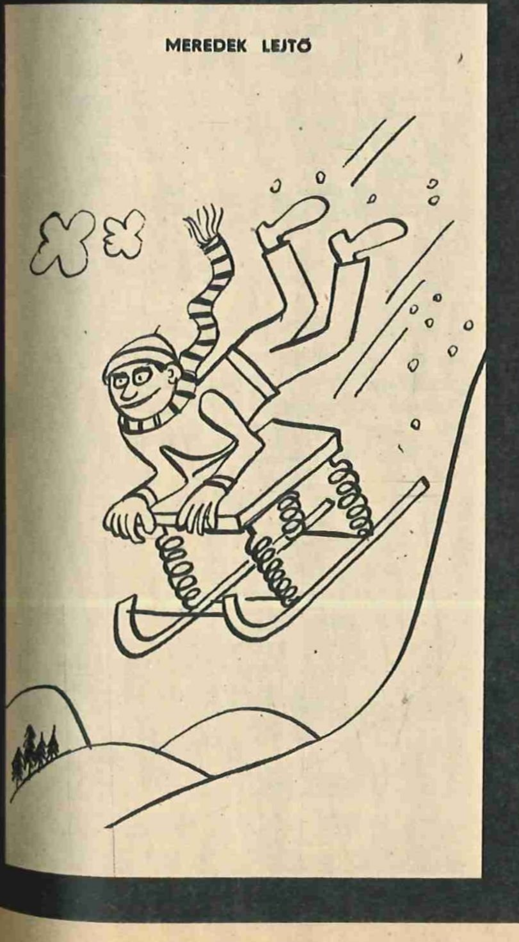

MEREDEK LEJTŐ

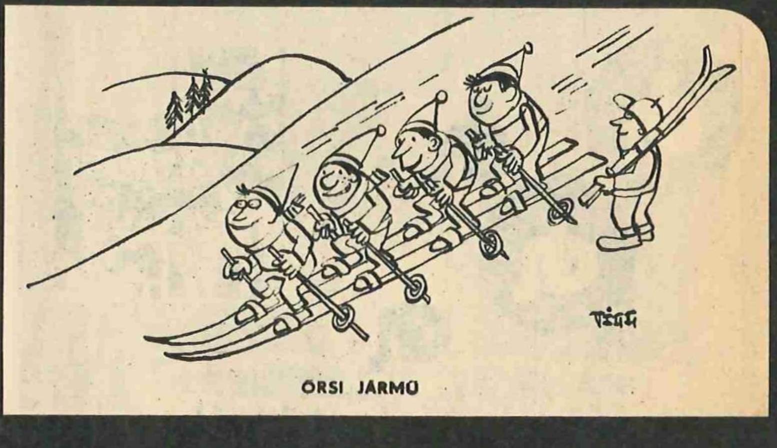

ÖRSI JÁRMŰ

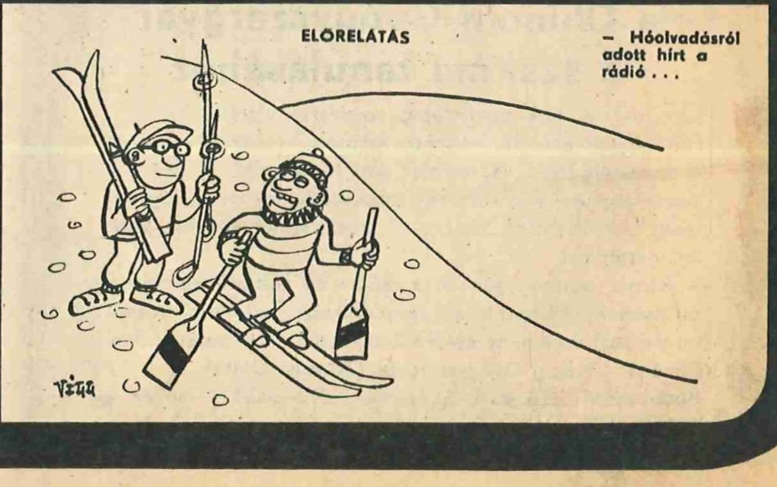

ELŐRELÁTÁS

– Hóolvadásról adott hírt a rádió . . .

Az 1974–75. tanévre általános iskolát végzett tanulókat beiskolázunk

villanyszerelő és géplakatos szakmákra.

A tanulók részére az első félév sikeres elvégzése után havonta 250,– Ft ösztöndíjat folyósítunk az állami ösztöndíjon felül. A III. éves tanulók részére a második félévtől kezdve – ha legalább közepes tanulmányi eredményt érnek el – órabért biztosítunk. Az ifjú szakmunkásoknak 2 éves esti iskolában módjukban áll az érettségi bizonyítványt megszerezni.

Vidékiek részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

Jelentkezni lehet: BUDAPESTI VEGYIMŰVEK Személyzeti és Oktatási Osztálya
1455 Budapest, IX., Kén utca 5.

Jó lehetőséget kínál a Chinoin Gyógyszergyár a szakma tanulásához

Leányok! Várunk benneteket vegyésztanulónak.

Fiúk! Jelentkezzetek: vegyész, lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő ipari tanulónak.

Vegyésztanulóinkat korszerű laboratóriumokban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük! Emelt szintű képzés! Vállalati ösztöndíj!

A Római parton csónakház, sport és kultúrfelszereléseket biztosítunk! Harmadéves tanulóinknak legalább közepes tanulmányi eredmény esetén 1000–1200,– Ft fizetést adunk:

Címünk: Chinoin Gyógyszergyár Oktatási Osztály,
Budapest IV., Tó u. 1–5. Telefon: 292–900/513 mellék, és Chinoin Nagytétényi Gyáregység Személyzeti Osztály Nagytétény, XX., Bányalég u. 2.

FIATALOK FIGYELEM!

2 ÉV ALATT JÓ SZAKMA

Az általános iskola 8. osztályát végzett lányokat és fiúkat felveszünk

fonó-szövő szakmunkástanulónak

Vidékiek: a szakmunkástanuló otthonunkban SZÁLLÁST TÉRÍTÉSMENTESEN, napi háromszori étkezést – munkaszüneti és ünnepnapokon is – havi 90,– Ft-ért biztosítunk.

A szakmunkástanuló alapösztöndíjon (150–360,– Ft) kívül + havi 200,– Ft ösztöndíjkiegészítést, továbbá budapestieknek havi 250,– Ft, vidékieknek havi 300,– Ft vállalati ösztöndíjat adunk.

Jelentkezés: Pamutnyomóipari Vállalat Kelenföldi Textilgyár

Személyzeti Oktatási Osztály
Budapest, 1052 Budafoki út 111–113. Pf. 61.
Telefon: 450-160/191. mellék.

50 ÉVES A KELTEX

SAKK

Rovatvezető: dr. Páros György

Ifjú olvasóink sokszor kérnek leveleikben tájékoztatást. Egyik leggyakoribb kérdésük az, hogy a 8. sort elérő világos, illetőleg az 1. sorig előnyomuló sötét gyalogot szabad-e vezérré változtatni, ha ekkor még az eredeti vezér is a táblán van.

Ezt a sakkjáték szabályai megengedik, amint ezt az alábbi érdekes játszma is tanúsítja, amelynek végén már nem kevesebb, mint öt — három világos és két sötét — vezér közt folyt a küzdelem.

A világos bábokat a későbbi kétszeres világbajnok A. Aljehin (1892—1946) vezette győzelemre.

Aljehin — Grigorjev

Moszkva, 1919.

1. e2—e4, e7—e6; 2. d2—d4, d7—d5; 3. Hb1—c3, Hg8—f6; 4. Fc1—g5, Ff8—b4; 5. e4—e5, h7—h6; 6. e5:f6, h6:g5; 7. f6:g7, Bh8—g8; 8. h2—h4, g5:h4; 9. Vd1—g4, Fb4—e7; 10. g2—g3, c7—c5; 11. g3:h4, c5:d4; 12. h4—h5, d4:c3; 13. h5—h6, c3:b2; 14. Ba1—b1, Vd8—a5†; 15. Ke1—e2, Va5:a2; 16. h6—h7, Va2:b1; 17. h7:g8V+, Ke8—d7; 18. Vg8:f7, Vb1:c2†; 19. Ke2—f3, Hb8—c6; 20. Vg4:e6†, Kd7—c7; 21. Vf7—f4†, Kc7—b6; 22. Ve6—e3†, Fe7—c5; 23. g7—g8V, b2—b1V; 24. Bh1—h6!

Fenyeget 25. Vd8 matt.

24. —, Vb1:f1; 25. Vf4—b4†; Vf1—b5; 26. Vg8—d8†, Kb6—a6; 27. Ve3—a3† és sötét feladta, mert két lépéses matt következnék.

383. S. Ekström

„Springaren” 1948.

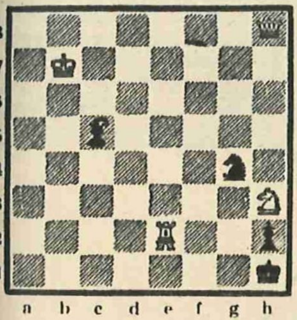

Világos indul és a második lépésben mattot ad

Az állás betűjelzésben: világos király b7, vezér h8, bástya e2, huszár h3; sötét király h1, futó c5, huszár g4, gyalog h2 mezőn áll. A sötét gyalog az ábrán lefelé néz.

Írjátok meg, hogy világosnak melyik bábjával milyen mezőre kell először lépnie, hogy azután sötét bármely válaszára azonnal mattolhasson.

A megfejtéseket január 23-ig adjátok postára Pajtás (Sakk) 1068 Budapest, Gorkij fasor 6. sz. címre.

A helyes megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki, ezenkívül a legszorgalmasabb fejtők minden negyedévben könyvdíjakat kapnak.

MEGOLDÁS:

381. sz. Siklósi Pál (Fáklya Klub híradója, 1973.) Világos: király g4, bástya d3, futó b1, gyalog f4; sötét király e4 mezőn. Matt 2 lépésben. Ikerállása: f4-en világos huszár áll.

Az első állás kulcslépése: 1. Kg3, a másodiké: 1. Kg5.

A helyes megfejtők közül sorshúzás útján könyvjutalmat nyert Bőcs Judit (Örkény).

HADITECHNIKA FIATALOKNAK
ZRÍNYI KATONAI KIADÓ

Mi volt az ember első fegyvere?

KI TUDHATJA BIZTOSAN?!

és ma hol tartunk?

- — **kődarabtól az önműködő karabélyig**
- — **bronzkardtól a páncéltörő rakétáig**
- — **dugattyús repülőgéptől a hiperszonikus repülőgépig**

Minderre magyarázatot ad a

HADITECHNIKA FIATALOKNAK

című ismeretterjesztő sorozatunk
1973. évi újdonságai.
Egy példány ára: 5,— Ft.
Megvásárolhatók az újságárusoknál
és a könyvesboltokban.

ZRÍNYI KATONAI KIADÓ

CSILLAGNÉZŐK

– Te miért jársz ide? – kérdeztem egy sovány kamaszlánytól.

– Mert szólt a Krabácz – nézett rám álmosan a frufruja mögül.

– S te miért? – szólítottam meg egy dundi derűs arcút.

– Hogy választ kapjak a kérdéseimre: ki vagyok – hiszen néha úgy érzem, semmi, máskor pedig úgy, hogy minden vagyok – s hogy miért vagyok? Hogy választ kapjak a kérdéseimre, le tudjam győzni a félelmeimet.

– És választ adtak a csillagok minden kérdésedre?

– Sokra igen, de nem mindre.

– Hová fordulsz még a kérdéseiddel?

– Sokat olvasok.

– Például?

– Shakespearet. A Szentivánéji álmot, a Rómeó és Júliát. A királydrámákat, a Hamletet.

De nem folytathattuk tovább a beszélgetést Ecsedi Judittal a kis csillagászok baráti körében, mert kezdődött az előadás. Amelyben a Tejútrendszer – benne százmilliárdnyi napunkhoz hasonló csillag – és más galaxisok képe, spirálkaros korongja előtt szó esett szinte mindenről. Az anyag különféle állapotáról a Világegyetem távcsöveinkkel kifürkészett részében. Csillagok születéséről, életéről és haláláról. Vörös óriásokról és összezsugorodott fehér törpékről. Szupernovarobbanásban összeroppant csillagokról: a belsejükben atommagnyi sűrűségű neutroncsillagokról. S a fekete tör-

Új s újabb megismerésre serkent az űrhajósok sikere, de az égbolt alatt mégis szerénnyé válik a gyerek s a tudós

pékről, amelyekben még nagyobb, oly nagy az anyagsűrűség, hogy ereje visszarántja saját fényét önmagába. Szó esett szinte mindenről. A napból érkező, távírógépet kizökkentő, mágnestűt vibráltató korpuszkuláris sugárzásról. Meg a vastag ólomrétegen is áthatoló kozmikus sugárzásról. Szinte mindenről. Az élet világűrbeli jeleiről és lehetőségeiről. Mindenről.

Vidékről jött vendégeknek, falusi iskolákból érkezett gyerekeknek is köszönhettük a szakkört vezető Szécsy Ilona – a Gyáli úti iskola matematika-, fizika-, kémiatanára –, Ilona néni nagyszabású, egylélegzetű előadását. Máskor ugyanis a tagok maguk tartják meg az előadásokat a budapesti Uránia Csillagvizsgáló gyermekszakkörében, ahogy önállóan állítják össze a munkatervet s egyedül is eltájékozódnak az égbolton, csillagtérképről. Még távcsöveket is készítenek. De nehéz lenne felsorolni azt a programot, amelynek révén ötven gyerek két év alatt megismeri a Földet s az eget.

Ám a hazánkban csillagászattal foglalkozó gyerekeknek, ők ötvenen, csak kis hányada.

A TIT budapesti Uránia Csillagvizsgálója az e tárgyú ismeretterjesztés mellett az amatőr csillagászok központi, összefogó szerve is. S a lélekszámhoz viszonyítva, a világon nálunk van a legtöbb – nyolcezer – amatőr csillagász! (Van közöttük békési parasztember, tiszaújfalui birkapásztor, volt közöttük nyugdíjas bányász, ki esténként a komlói tárnákból feljövőknek mutatta meg távcsövében a holdkrátereket.) Tudományos megfigyeléseik nemzetközi tekintetben is számottevők.

Mármost e nyolcezer amatőr csillagász egy nagy része gyerek. Számukat pontosan nem lehet megállapitani, de a gyermekszakkörök népszerűsége, az Urániába érkező levelek, a TIT csillagászvizsgáin való részvételük és sikeres szereplésük, mind ezt bizonyítják. Különösen a két évvel ezelőtti úttörőakció – amelyben a csillagos égbolt megismerése is szerepelt – bővitette soraikat. Dr. Kulin György, az Uránia Csillagvizsgáló igazgatója Kepler rendszerű lencsés távcsövet is konstruált akkor a gyerekeknek: csak abban az esztendőben vagy négyszáz ilyen úttörőtávcsövet adtak el! A kész távcső ugyanis száz forint körüli áron, a puszta lencse – ha az amatőr maga vállakozik a távcsőépitésre – pár forintért itt megrendelhető. (Az üzletekben kapható legolcsóbb távcső több ezer forintba kerül.) Nem drága, de értékes, komoly, szép játék!

Dr. Kulin György még a szabad szombatokat is az intézetben tölti: tükröket és lencséket csiszol olyankor késő estig az amatőröknek. Hát hogyne foglalkoznék „jó szívvel, sok szeretettel" közülük épp a gyerekekkel? Mindegyiknek levelére maga válaszol.

A közelmúltban Dorogról is levelet kapott: két nyolcadikos csillagász az elsők közt újságolta benne, hogy végre meglátták az égbolt magányosan kóborló lovasainak egy legelőkelőbbjét, a Kohoutek üstököst, amelyet nagy fényessége miatt az évszázad üstökösének is neveznek. Egész éjjel fenn voltak, meg is fáztak a távcső mellett, de megérte! Hiszen a Kohoutek keringési ideje legalább tizezer év – ha e hónapokat, míg földközelben van, ki nem használják, azután egyhamar nemigen láthatják.

– Mind csillagászok akartok lenni? – kérdeztem a szakkör tagjaitól, s kiderült, korántsem mindannyian: s hogy nem is csak természettudományos pályák felé törekednek. De azt valamenynyien érzik, tudják is, hogy a kultúrát nem lehet kettéválasztani, s műveltséget sem az irodalmi, történelmi, művészeti tájékozottságra szűkiteni... „Persze az ember sohasem tudhatja!" – idézte azért a Micimackót Kurali Edit: még lehet sokukból csillagász! Az biztos, hogy érdeklik, izgatják őket a csillagok, kiváncsivá teszi az égboltozat. Ő, meg Krabácz Miklós és Szeitler Attila ezért mindenesetre megpróbálnak beszélni otthon az óbudai lakótelepi gondnoksággal, keressenek, találjanak egy biztonságos, zárt részt a tetőzeten, ahová felengednék őket, ahol elhelyezhetik távcsöveiket.

A kupolában voltunk már, amelyet elefántcsonttoronynak is véltek-csúfoltak azelőtt: mielőtt fény nem derült a mérnök, a matematikus, a csillagász, a fizikus, a biológus egymásrautaltságára, tartományaik egymásbaolvadására. A távcsőben szépen megnőtt, s megmutatta fémes, szemcsés, kráteres felületét, hideg fény-árnyékait a holdkorong. S minden csillag fennen ragyogott a tiszta égen ezen a téli estén. Itt lenn meg csak a gyerekek szeme csillogott a sötétben.

Minden nagy s nehéz kérdésére megadják a választ Ecsedi Juditnak a csillagok? Sokra igen, de nem mindenre. Mindre nem, sem a csillagok, sem Shakespeare: a legfőbb választ neki is magának kell megfogalmaznia. Ő jó irányban keresi a feleletet. Optikus édesapjával tükrös csillagászati távcsövet készít éppen – de nem csak magának! Az érdi új házukat is csillagászati vizsgálódásokra alkalmas tetővel építik. De az a távcső többet lesz az iskolában! Ahol csillagász-kört szeretne alakitani s vezetni Ecsedi Judit. Mert adni akar, – a többieknek!

PADÁNYI ANNA

BIELEK ZSUZSA felvételei

Ez a kis távcső értékes játék: a mindenséget hozza közel

Androméda és sok más csillagkép a görögöktől kapta nevét, a Göncölszekeret magyarul is megnevezték, őket mutatja a csillagtérkép

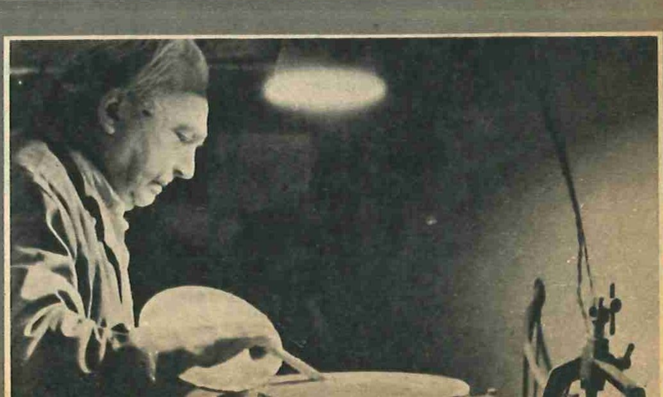

Nemcsak kutat nemcsak tanít, de tanul is s a kétkezi munkától sem riad vissza az Uránia tudós igazgatója

LONDON

REJTVÉNYES FÖLDRAJZI UTAZÁS (6)

Két héttel ezelőtt az NSZK egyik legrégibb és legszebb városában jártunk. Most átkelünk a csatornán és máris a szigetországban vagyunk. Rejtvényes utazásunk következő állomása: London, a világ legnagyobb városai közé tartozó óriás metropolis.

Rejtvényeinket úgy állítottuk össze, hogy mindenki aránylag könnyűszerrel megfejthesse. Minél több megfejtést küldjetek hát be postai levelezőlapon, akkor jobban számíthattok a könyvjutalomra.

Beküldési határidő: január 20.

A monda szerint az i. e. 1000-ben alakult az első település a mai London helyén. A kelták igázták le az őslakosságot, majd 400 éven keresztül római tartomány volt. A sziget központja falakkal és katonai utakkal London volt. Az i. sz. V. században a kontinensről érkező angolok foglalták el a szigetet, majd a IX–X. században megjelentek a vikingek. Később normann uralom alá került az ország, a londoniak azonban különleges jogokat biztosítottak maguknak: szabad város maradt és ez az ország életében végig különleges helyzetet és fontos szerepet jelentett.

Londonban a hosszú történelmi múlt egyes időszakainak számos emléke maradt fenn, annak ellenére, hogy 1509-ben és 1834-ben tűz pusztított a városban. A mai Nagy-London lakosainak száma csaknem 9 millió, New York és Tokió után a világ harmadik legnépesebb városa és egyik legforgalmasabb kikötője.

Most pedig térjünk rá a látnivalókra.

A .... téren négy csodálatosan szép oroszlánszobor köréből emelkedik ki 44 méter magas oszlopon Nelson admirális szobra. (Nelson 1803-ban Trafalgárnál megsemmisítette Napóleon hajóhadát.) Az emlékmű két oldalán egy-egy szökőkút van. A tér északnyugati oldalát a Nemzeti Galéria zárja le, déli irányban az út a .... vezet. A .... partján húzódik a .... épületsora a .... nevezett és London szimbólumává vált hatalmas óratoronnyal. Itt találjuk a .... apátságot, ahol Hódító Vilmos óta (1066) két kivétellel koronázták az összes angol királyt. Közülük többen itt is vannak eltemetve.

A királyi palota neve .... Építészetileg nem jelentős, méreteinél és elhelyezésénél fogva azonban, az előtte álló Viktória-emlékművel igen szép látványt nyújt. Itt állnak őrt a királyi testőrség medvebőr kucsmás gárdistái, akik naponta 11 óra 30 perckor őrségváltást tartanak, ha az uralkodó a palotában tartózkodik. (A kipontozott részeket a rejtvények megfejtése után könnyűszerrel kitölthetitek.)

Szőnyi János

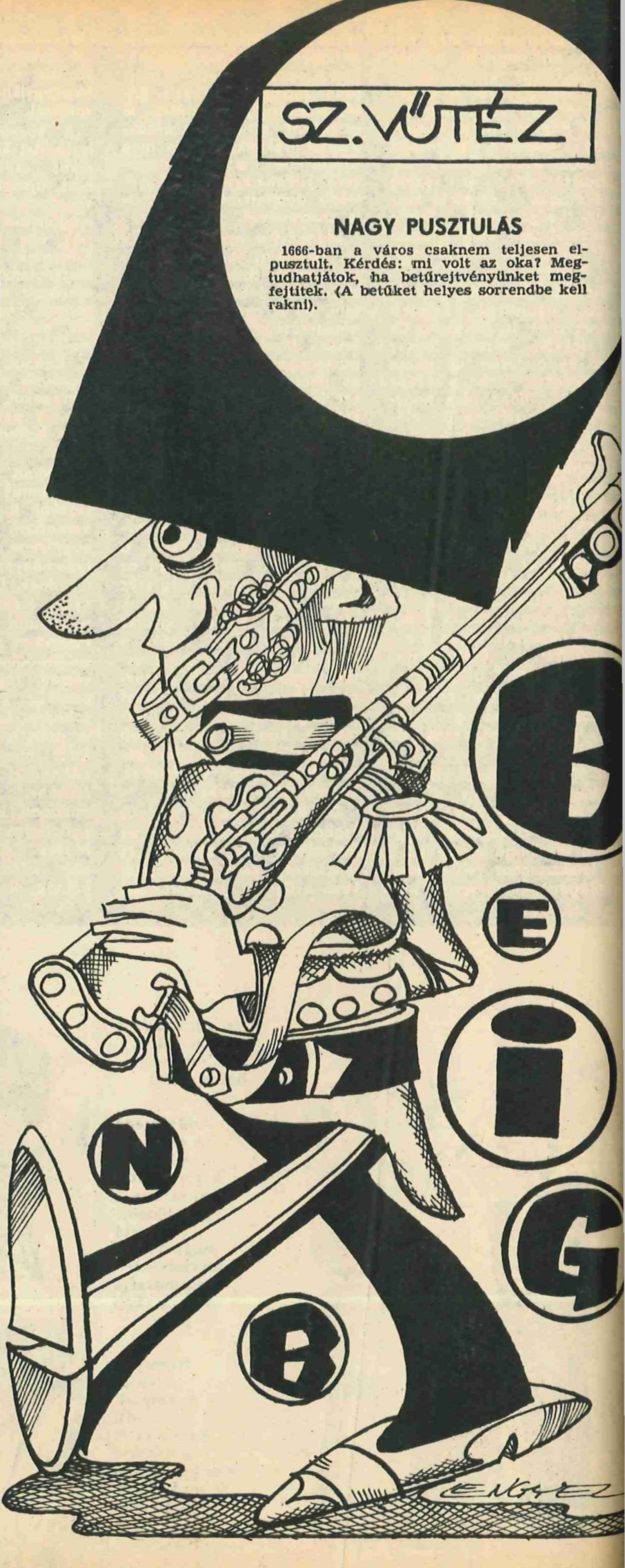

NAGY PUSZTULÁS

1666-ban a város csaknem teljesen elpusztult. Kérdés: mi volt az oka? Megtudhatjátok, ha betűrejtvényünket megfejtitek. (A betűket helyes sorrendbe kell rakni).

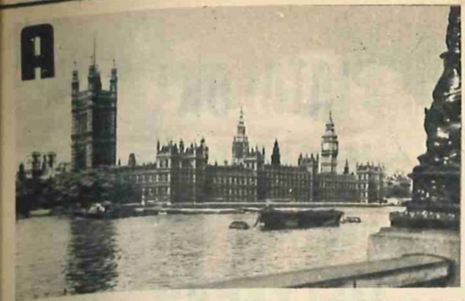

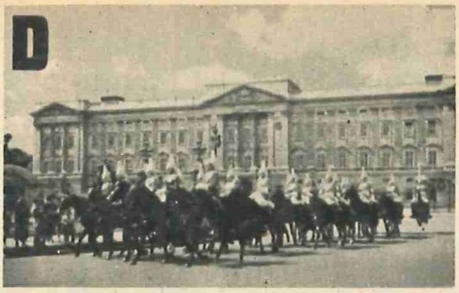

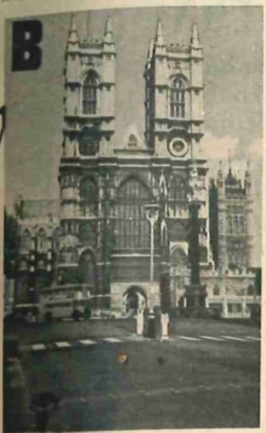

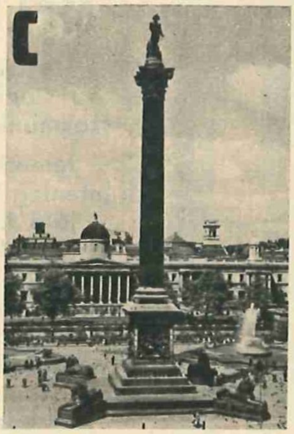

MIT ÁBRÁZOLNAK?

Négy képet láthattok itt Londonról. Kérdésünk: mit ábrázolnak a képek? A helyes megfejtést a titkosírásos szavaik is segítik. A titkosírás kulcsa: egy szónak van eleje is és vége is. (Most már csak ennek a mondatnak a kulcsát kell megtalálni).

1 PT_AN_RE_LM_A
2 WR_EE_ST_TS_MN_I
3 TR_RA_AG_FL_A
4 BM_UA_CH_KG_IN

E	Z	M	E	T
M	Z	T	E	E
E	Z	M	E	T
T	Z	E	E	M
E	Z	M	E	T

HOL ÉPULT FEL?

Első látásra olyan ez a rejtvény, mintha értelmetlen szavak lennének csupán benne. Pedig nem úgy van. Annak a folyónak a nevét, amelynek partján London felépült többször is kiolvashatjátok belőle.

Kérdés: mi a folyó neve és hányszor olvasható ebben a rejtvényben?

MEKKORA A TERULETE?

Ugye furcsa ez az összeadás? Betűkből áll. Betűket nem lehet összeadni. De ezek különleges betűk. Számokat helyettesítenek. Ezeket kell kiokoskodnotok. Nem nehéz, hiszen a négyféle betű csupán négy számjegyet takar. (Figyelem a nulla is számjegy, erre is gondoljatok!)

Az eredményből megtudhatjátok, hogy a mai London területe hány négyzetmérföld (1 mérföld = 1,6 km). Még egyszer hangsúlyozzuk, hogy a rejtvény nem nehéz, hiszen a betűk abc-beli sorrendje is hozzásegít a számak gyors megtalálásához.

```
  ÁÁD
  ÁFA
    D
   FA
  ÁFA
   FA
    F
+   F
-----
  DFA
```

LONDON JELKÉPE

Rejtvényünk hat karikából áll. Ha megfelelő sorrendbe állítjátok ezeket a karikákat, akkor a bennük levő betűkből megtudhatjátok London egyik hírességét, amely egyben a város jelképe is . . .

KI ÍRT ELŐSZÖR A VÁROSRÓL?

Ha az alábbi mondatokat időrendi sorrendbe rakjátok, a legfontosabb betűi egy híres történetíró nevét adják. Ő az, aki először írta le színesen és érdekesen London legrégibb történetét.

Uzsonnára vajaskenyeret kaptam.

Ceruzámat a nagy sietségben elfelejtettem a tolltartóba tenni.

Sajnos, a tévét büntetésből nem nézhetem.

Takarómat a fülemre húztam, hogy ne halljam a csörgőórát.

Irány a suli.

Tízóraira egy pohár kakaót ittam.

A reggeli felkelés a legnehezebb.

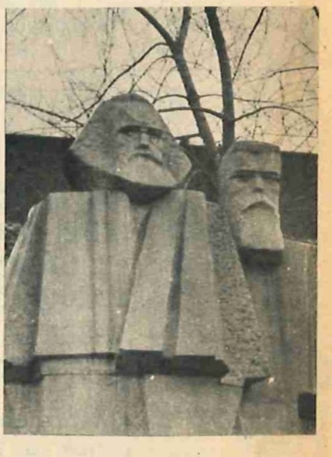

MI AZ ÖSSZEFUGGÉS?

Ki tudja megmondani, hogy miért tettük ezt a budapesti szobrot a londoni rejtvényeink közé? Milyen összefüggés van London és a kép között?

MEGFEJTÉSEK (DECEMBER 26.)

FRANKFURT – 1. MI A FOLYÓ NEVE? Majna. – 2. KETTŐS REJTVÉNY: Keleti frank birodalom fővárosa. – 3. EGY SZÉP ÉPULET: Haupwache. (Főőrség). – 4. RÉGI KOROK EMLÉKE: Történeti. – 5. ÓDON KAPU: Eschenheimer Tor. – 6. PIHENŐHELY: Pálmakert. – 7. A VÁROS SZULOTTE: Johann Wolfgang Goethe.

NYERTESEK

Székely Erzsébet, Dömsöd; Székely Csilla, Püspökladány; Mihalek László, Pusztaszabolcs; Cserti Edit, Gárdony; Varga Ildikó, Kecskemét; Szöllősi István, Magylód; Vámos Zsolt, Tatabánya; Farkas Györgyi, Nagyszokoly; Tanka Irma, Hencida; Szkok Ágnes, Bakonycsernye; Till Éva, Pincehely; Váradi Judit, Dévaványa; Kasza László, Sárvár; Czuczi Ferenc, Sajószentpéter; Bányász Pál, Nyírtelek; Bogár Csaba, Zalaegerszeg; ifj. Kazár János, Békéscsaba; Almási Pál, Makó; Németh Zsuzsa, Veszprém; Péntek Katalin, Tihany.

CSEPELI ERŐMŰ
és szolgáltató üzemek

A Csepeli Erőmű és Szolgáltató Üzemek a következő szakmákban beiskoláz szakmunkástanulókat:

- hidegburkoló (500,– Ft ösztöndíjjal),
- csőhálózat és berendezésszerelő,
- festő–mázoló–tapétázó,
- autóvillamossági szerelő–épületasztalos,
- irodagépműszerész–villanyszerelő–gépszerelő,
- hegesztő–bádogos–tetőfedő–üveges–kőműves,
- elektrolakatos–esztergályos–szerkezeti lakatos.

Kőműves, bádogos, lakatos, esztergályos, hegesztő, szerkezeti lakatos, asztalos szakmákban

KOLLÉGIUMI ELHELYEZÉST BIZTOSÍTUNK
vidéki fiatalok részére.

KEDVEZMÉNYES ÉTKEZTETÉS,
TÁRSADALMI ÖSZTÖNDÍJ 250–500,– Ft-ig.

Szakmunkásvizsga letétele után a vállalat továbbtanulási lehetőséget biztosít közép- és felsőfokon.

Felvételi korhatár: 14–17 év.
(Felvételt nyerhetnek az 1957–58–59. évben született fiatalok.)

Jelentkezni lehet:
Csepeli Erőmű és Szolgáltató Üzemek Személyzeti és Tanulmányi osztályán, Csonka Kálmán pályaválasztási felelősnél.

Cím: Csepel 1. Pf. 99. Irányítószám: 1751.
Telefon: 278-600, vagy 131-860 28-40 mellékállomáson.

BUDAPESTI
ELMŰ
18 93
ELEKTROMOS MŰVEK
XIII. VÁCI-ÚT 72-74.

**PAJTÁSOK!
JELENTKEZZETEK
VILLANYSZERELŐ-TANULÓNAK
A BUDAPESTI
ELEKTROMOS MŰVEKHEZ**

**Korszerűen felszerelt tanműhelyek várják a 8. osztályt végző fiúkat.
Emelt szintű képzés!
Tanulmányi ösztöndíj mellett társadalmi ösztöndíjat is adunk. Budapest egyik legszebb sporttelepén sportolás, szórakozás.
Szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség. Munkásszálló. Üdülő a Balatonnál, a Dunánál és a budai hegyekben.
Minden második héten szabad szombat.
Jelentkezés személyesen vagy levélben:
1393 Budapest XIII., Váci út 72–74.
Személyzeti és Oktatási Osztály.**

FIATALOK!

A NAGYALFÖLDI KUTATÓ ÉS FELTÁRÓ ÜZEM

MÉLYFÚRÓ

**szakmában
beiskoláz
szakmunkástanulókat**

**Jelentkezhetnek
a jelenleg VIII. osztályba
járó fiútanulók,
valamint
a 16. életévet
be nem töltött
fiatalok
– legalább közepes
tanulmányi
eredménnyel.**

A képzés helye:

VÁRPALOTA

A képzés időtartama:

3 ÉV

JUTTATÁSOK:

**az üzemtől:
havi 500,– Ft
társadalmi
tanulmányi ösztöndíj,
az intézettől:
teljes
kollégiumi ellátás,
munkaruha,
tanulmányi
eredmény utáni
ösztöndíj.**

**Jelentkezés módja:
kérelem útján,
amelyet az üzem
Személyzeti
Osztálya
címére kell
(5001 Szolnok,
Munkásőr út 46.)
megküldeni.**

MÉLYFÚRÓ

GARIBALDI DOBOSA

MURÁNYI-KOVÁCS ENDRE
REGÉNYE NYOMÁN ÍRTA:
ALAKSZA TAMÁS
RAJZOLTA: DONÁCZI TIBOR

1

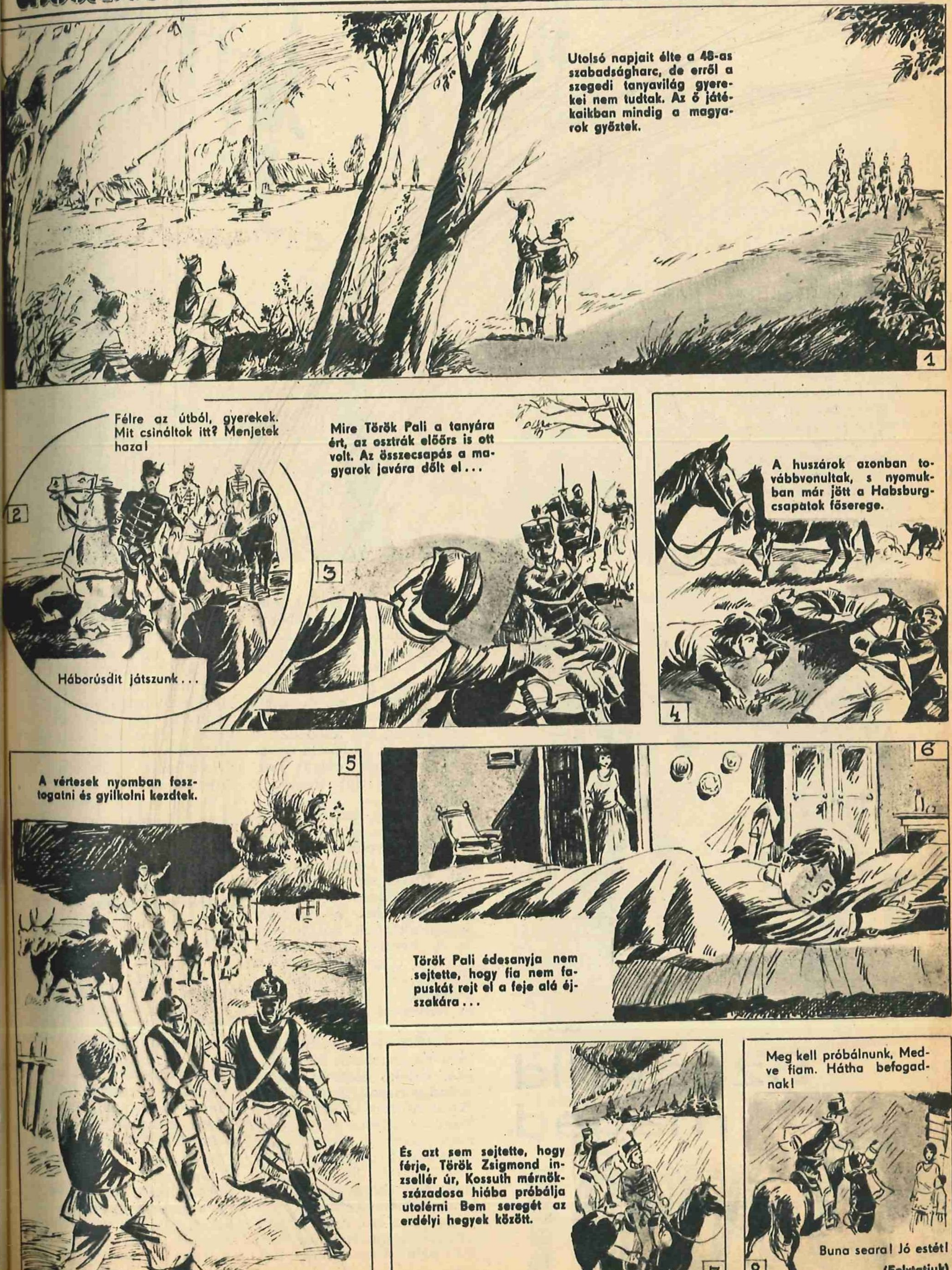
Utolsó napjait élte a 48-as szabadságharc, de erről a szegedi tanyavilág gyerekei nem tudtak. Az ő játékaikban mindig a magyarok győztek.
1
Félre az útból, gyerekek. Mit csináltok itt? Menjetek haza!
2
Háborúsdit játszunk...
Mire Török Pali a tanyára ért, az osztrák előőrs is ott volt. Az összecsapás a magyarok javára dőlt el...
3
A huszárok azonban továbbvonultak, s nyomukban már jött a Habsburg-csapatok főserege.
4
A vértesek nyomban fosztogatni és gyilkolni kezdtek.
5
6
Török Pali édesanyja nem sejtette, hogy fia nem fapuskát rejt el a feje alá éjszakára...
És azt sem sejtette, hogy férje, Török Zsigmond inzsellér úr, Kossuth mérnökszázadosa hiába próbálja utolérni Bem seregét az erdélyi hegyek között.
7
Meg kell próbálnunk, Medve fiam. Hátha befogadnak!
Buna seara! Jó estét!
8

(Folytatjuk)

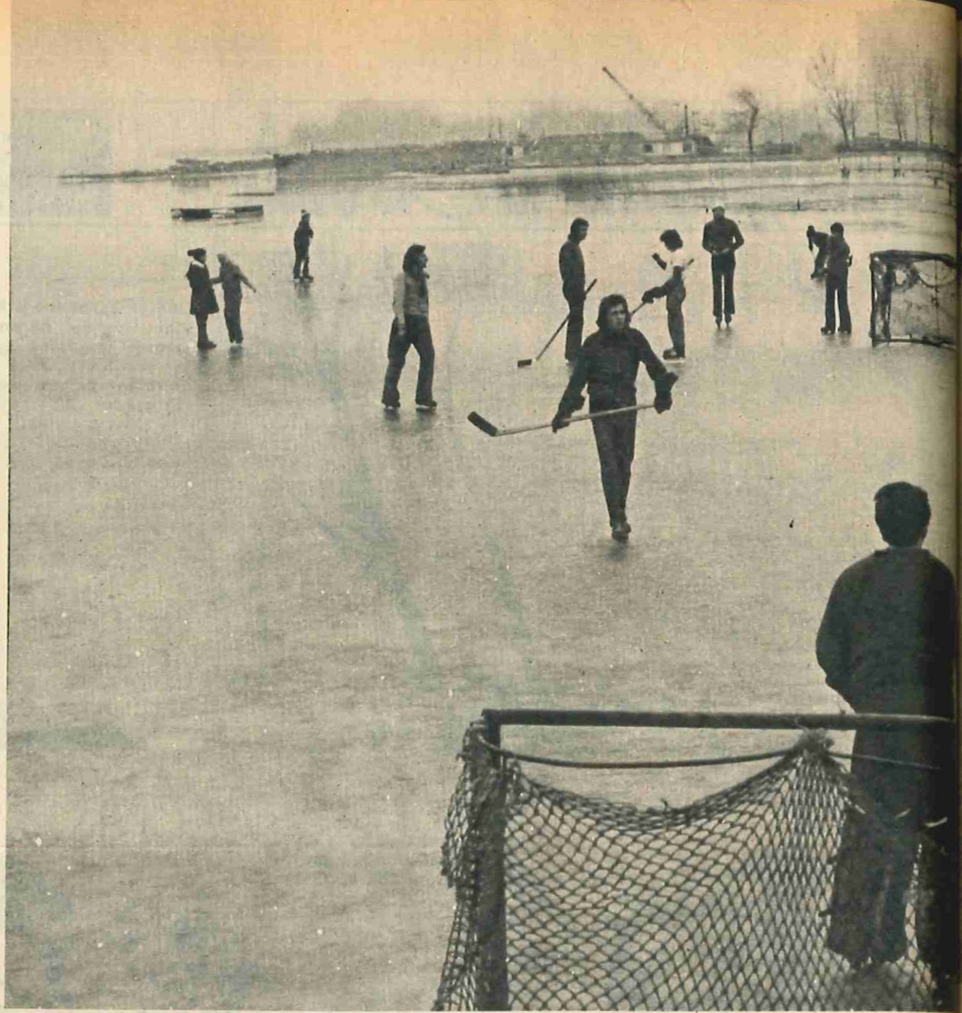

Hovatovább Balatonfüred téli látványosságai közé tartozik Glatz László, amint a telet átkozza. A megye ÁIST elnöke, a Kossuth Lajos iskola testnevelője ugyanis hosszú évek óta neheztel e „rengőszakállú aggastyánra", amiért mostanában csak egy hűvösebb ősz kötelességeit hajlandó elvégezni, ahelyett, hogy becsülettel rengetné a szakállát, legalább néhány fokkal fagypont alá hűtve ezzel a levegőt.

Szégyelld magad, — TÉLAPÓ!

— Pedig december elején úgy tűnt, hogy kibékülünk — mondja Glatz László, és szomorúan hordozza körül a tekintetét egy jeges, sáros, pocsolyás, salakos területen. — Kemény fagyok jöttek, a móló mellett vastag jég telepedett a vízre, és itt, az iskola udvarán is remek pályát hoztunk össze. Hát tessék, ez lett belőle...

Egy jeges, sáros, pocsolyás, salakos terület. És bár a tavon egyelőre még áll a jég, Glatz László ismét a régi tűzzel szórja átkait...

Balatonfüreden ugyanis jégkorongozni és korcsolyázni akarnak! Sőt, tudnak is. A tavalyi téli úttörőolimpia gyorskorcsolyázó döntőjének vidéki kategóriájában a legtöbb pontot és helyezést szerezték, jégkorongban pedig...

— 1965-ben sikerült utoljára megrendezni az országos vidéki bajnokságot — mondja Baranyai Károly, a Balatonfüredi Vasas játékosa. — Illetve már akkor sem, mert a döntőt már nem tudtuk lejátszani a keszthelyiek ellen. A bajnoki cím kérdése azóta is megoldatlan probléma.

Szó, ami szó, ilyen hosszú „függőjátszmára" még nem volt példa a sport történetében...

Egyébként most is olvad. A parttól körülbelül két száz méterre már pajko hullámokon csillan a fény de a korcsolyát viselő ember különös teremtés. Ne levelezőlapra kívánkozó látványra van szüksége, hanem jégre. Az meg egyr zsugorodik, egyre fogy imitt-amott időnként nagyokat roppan...

Mert ennek ellenére sokan vannak rajta. Edzés tart a Balatonfüredi Vasa együttese is, meg a Kossut iskola csapata is, bár még nem tudják — lesz-e mérkőzés egyáltalán...?

Hát nem szégyelled magad, Télapó?...

— Persze, ha végképp elolvad a jég, és kellőképpe kidühöngtük magunkat — mondja az edzés szünetébe Baranyai Károly, aki az iskolások munkáját is vezet — azért dolgozunk tovább Görkorcsolyát csatolunk é teniszlabdát kergetünk, sőt ha esetleg nyakig ér a sár akkor a tornateremben „korongozunk", tornacipőben.

— Igen, az idén nagyon komolyan készülünk — veszi át a szót Asztalóczy Zoli, a csapatkapitány. — Eg sereg taktikai és technika elemet a „partra vetve" is tudunk gyakorolni, és ez a játék még ilyen körülmé-

Még hat nap

. . . áll rendelkezésedre, hogy postára add szavazatodat, és ezzel te is hozzásegíts minket „Az év úttörő sportolója és csapatai" cím minél igazságosabb odaítéléséhez. A szavazólapot a 31. oldalon találod. Itt hívjuk fel a figyelmet, hogy csak azok a szavazatok érvényesek, melyeket a mellékelt szavazólapon küldtök be. Az esélyesek nevét és eredményeit dec. 12., illetve dec. 19-i számunkban közöltük. Válaszd hát ki közülük azt a hat fiút, hat lányt, illetve hat csapatot, akik szerinted legjobban megérdemlik a Címet, és az ezzel járó serleget!

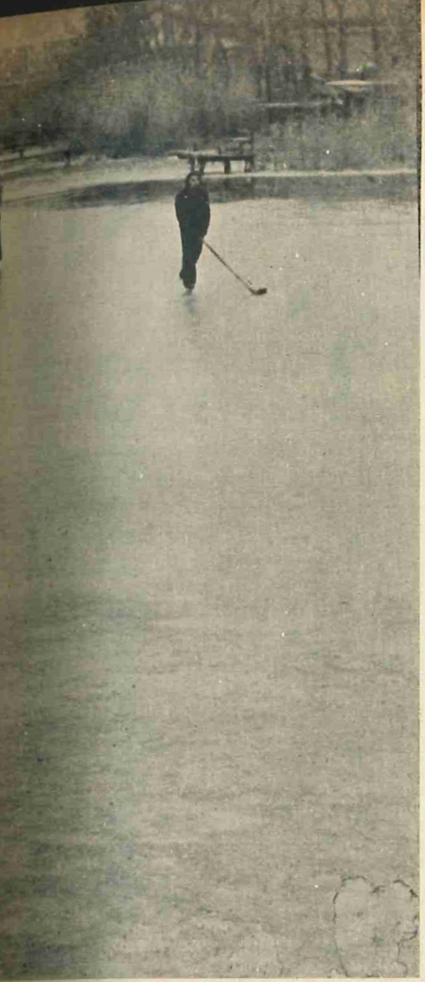

Lehet, hogy mire ez a kép megjelenik, a fürediek ezt a tenyérnyi jégfelületet is úgy emlegetik majd, mint a jégkorongozók „paradicsomát" . . .

nyek között is érdekes. De azért — jégen az igazi . . .!

És máris egy suhanó korong után veti magát. Szikrázik a kori ahogy a hosszú kapitány kibújik a védők szigorú tömegéből, és felszisszen a háló, ahogy beléje vágódik a korong. Igen, ez a játék csakugyan jégen az igazi. Az meg csak olvad, csak zsugorodik.

Télapó, Télapó . . .

Mert jó, ha az ember függetleníteni tudja magát az időjárástól. Különösen akkor, ha az évről évre ilyen minősíthetetlenül viselkedik.

— Az új játék három sportág összevonásából született — mondja Glatz László. — Fejelés, tollaslabda pályán, a röplabda szabályai szerint. Előnyei a következők: viszonylag sokan játszhatják, viszonylag kis területen, akár szabadban, akár teremben.

— És a legnagyobb előnye — mondja Rádli Ernő nyolcadikos, a háló bogozgatása közben — hogy mindhárom sportág érdekességét magába sűríti. Hogy mi lesz itt, ha megkezdődik a házibajnokság . . .?

Mészely Laci már előre bizakodik.

— Tavaly járási bajnokok lettünk az úttörő-olimpián, labdarúgásban. Az idén még jobban megy majd, hiszen fejjátékban valószínűleg mi leszünk a legjobbak!

Az ötödikes Bodnár Béla is derűlátóan nyilatkozik a jövőről.

— Ez a játék rengeteget segít a ruganyosság és a reflexek fejlesztésében. Az asztaliteniszben mindezeknek nagy hasznát veszi az ember. A városi bajnokságot már megnyertem . . .

— Hogy mi a neve? — tűnődik Csiba Laci. — Hát . . . az még nincs. De nem is lényeges. — Aztán átkiabál a túlsó térfélre. — Gyerünk! Kezdjétek már! . . .

Kissé „botladozva" indul a küzdelem. De így is látszik: csakugyan pompás játék ez.

Érdemes megpróbálni!

Lehet, hogy mire ezek a sorok megjelennek, mégis összeszedi magát a tél, és a továbbiakban nevéhez méltóan szerepel majd. Lehet, hogy nem. Egy biztos: a balatonfürediek nélküle is remekül érzik magukat.

Legfeljebb olykor-olykor mormolnak szelíd átkokat . . .

CSER GÁBOR

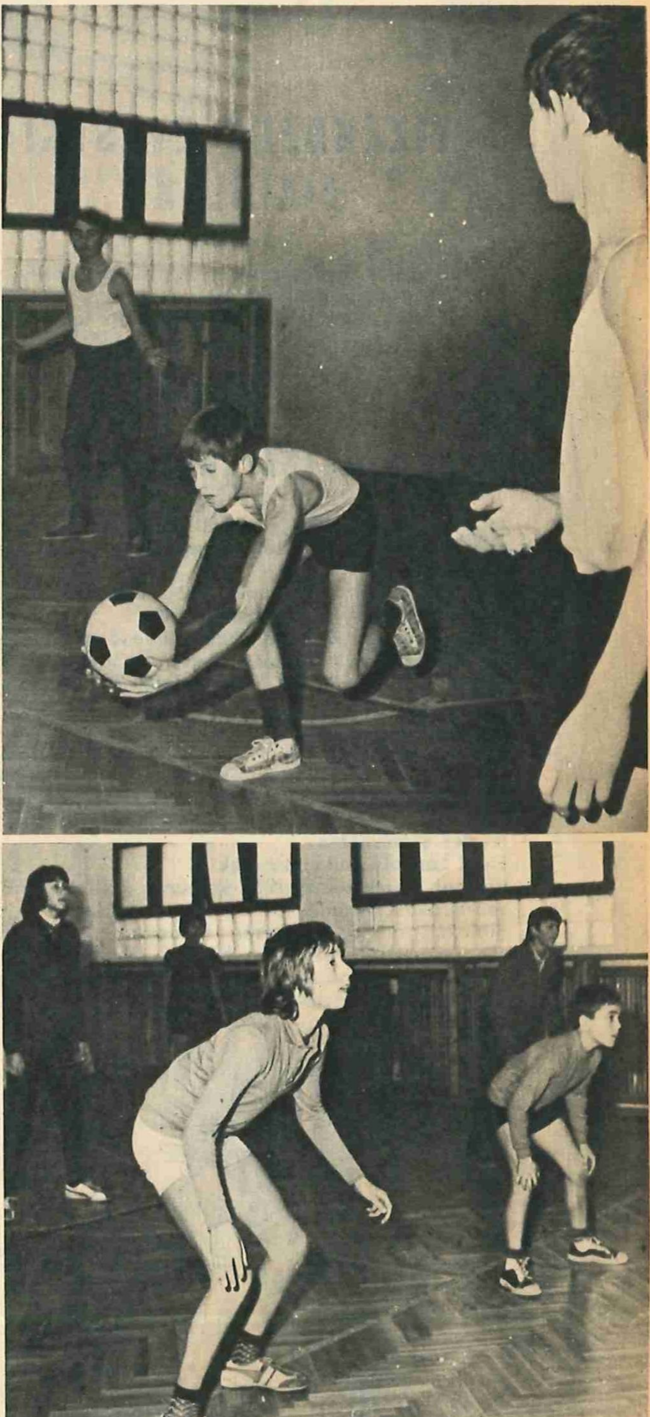

Kezdődik a játék! Ki törődik ilyenkor a hűvös latyakkal? Fent adogatáshoz készül egy fiú, lent az ellenfél már felkészült az eljövendő „viharos" eseményekre . . .

TIZENNÉGY ÉVESEK! FIATALOK!

Jelentkezzetek gyógyszergyártó-, villanyszerelő-, lakatos-, szerelőipari tanulónak!
Korszerűen berendezett és felszerelt tanlaboratóriumával és üzemcsarnokaival vár benneteket a

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR!

Minden 14. életévét betöltött (16 éves korig), általános iskolai végzettséggel rendelkező fiatal jelentkezhet.
DÍJMENTESEN biztosítunk napi egyszeri étkezést (ebéd), munka-, illetve védőruhát.
Ipari tanulóink ösztöndíjukon túlmenően – mely a tanulmányi eredménytől függően 130–600,– Ft-ig terjedhet – havi 250,– Ft társadalmi ösztöndíjban is részesülhetnek.
A gyógyszergyártó szakmában a képzés emelt szintű. Ez azt jelenti, hogy a fiatalok a szakmunkásbizonyítvány megszerzése után a szakközépiskola harmadik osztályában folytathatják tanulmányaikat és sikeres érettségi vizsga után 6 hónapon belül technikusi oklevelet szerezhetnek.
Fiúk! Lányok! Jelentkezzetek!
Ifjúsági brigádjaink, KISZ-klubunk, kultúrházunk és sportszakosztályaink várnak benneteket!
Siófokon üdülő, Ráckevén halásztanya, Budakalászon csónakház biztosítja hétvégi pihenésteket!
Jelentkezés: Kőbányai Gyógyszerárugyár Személyzeti és Oktatási Főosztály, Budapest X., Gyömrői út 19.

MŰSZAKI PÁLYÁRA KÉSZÜLŐ

FIÚK!

Jelentkezzetek VILLANYSZERELŐ szakmunkástanulónak. Vár benneteket a

VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT.

Beiskolázási helyeink: Budapest, Miskolc, Dunaújváros, Székesfehérvár, Tatabánya, Győr és Ózd.

Vidékiek részére Budapesten korszerű tanulóotthoni elhelyezést havi 70,– Ft-ért biztosítunk.

Továbbá Bicskén a villanyszerelő szakmán kívül szerkezetlakatos szakmát is oktatunk.

Emelt szintű oktatás továbbtanulási lehetőséggel.

Tanulmányi ösztöndíjon felül villanyszerelő-tanulóknak havi 250,– Ft, szerkezetlakatos-tanulóknak havi 400,– Ft társadalmi ösztöndíjat fizetünk.

A tanulmányi idő utolsó félévében teljesítménybérezés.

Jelentkezés: VILLANYSZERELŐ VÁLLALAT Munkaügyi Osztály

1075 Budapest VII., Síp u. 23.

vagy az illetékes szakmunkásképző intézetnél (ez esetben kérjük felírni a jelentkezési lapra a „VIV előjegyzéssel" szöveget.)

VIV

Az „Év úttörősportolói, csapatai – 1973”

Szavazólap

	Leányok			Fiúk	
	név	sportág		név	sportág
1.			1.		
2.			2.		
3.			3.		
4.			4.		
5.			5.		
6.			6.		

	Csapatok
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

Beküldő neve:

....

Beküldő címe:

....

....

Hány pajtás vett részt az elbírálásban:

....

Beküldendő: legkésőbb 1974. január 15-ig,
a borítékra feltétlenül írjátok rá:
Az „Év úttörősportolói, csapatai — 1973”

PAJTÁS
szerkesztősége

1068 Budapest
Gorkij fasor 6.

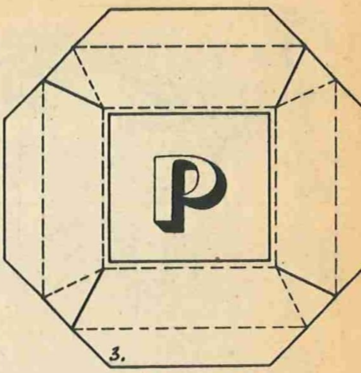

AZ ÓRAREND BETŰJE

Minden számunkban – ezen a helyen – egy betűt vagy egy szóközi díszt találtok. Vágjátok ki, gyűjtsétek össze gondosan. A 40. hét után a betűkből egy mondatot állíthattok össze. Ezt kell beküldenetek. Értékes nyeremények várnak rátok.

Pajtás

A MAGYAR ÚTTÖRŐK
SZÖVETSÉGÉNEK
KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
VASVÁRI FERENC
Főszerkesztő-helyettes:
FULEKI JÁNOS
Szerkesztők:
ALAKSZA TAMÁS
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS
Rovatvezetők:
CSER GÁBOR
FARAGÓ GYÖRGY
HUNYADY JÓZSEF
LENGYEL MIKLÓS
ÓNODY GYÖRGY
TORMA GYŐZŐ
Főmunkatársak:
ŐRSI FERENC
PAPP LÁSZLÓ

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: 1068 Budapest
Gorkij fasor 6.
Telefon: 229-895, 228-421

Postafiók:
1369 Bp. 72. Pf. 508.

Kiadóhivatal:
1374 Budapest, Révay utca
16. Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215–96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára. Előfizetési díj: egy hónapra 6,– Ft, negyedévre 18,– Ft, félévre 36,– Ft, egy évre 72,– Ft

73.1466 Egyetemi Nyomda,
Budapest
Felelős vezető: JANKA GYULA
igazgató

INDEX: 25.695

ARTÚR ÉS A VÉNUSZLAKÓ (3)

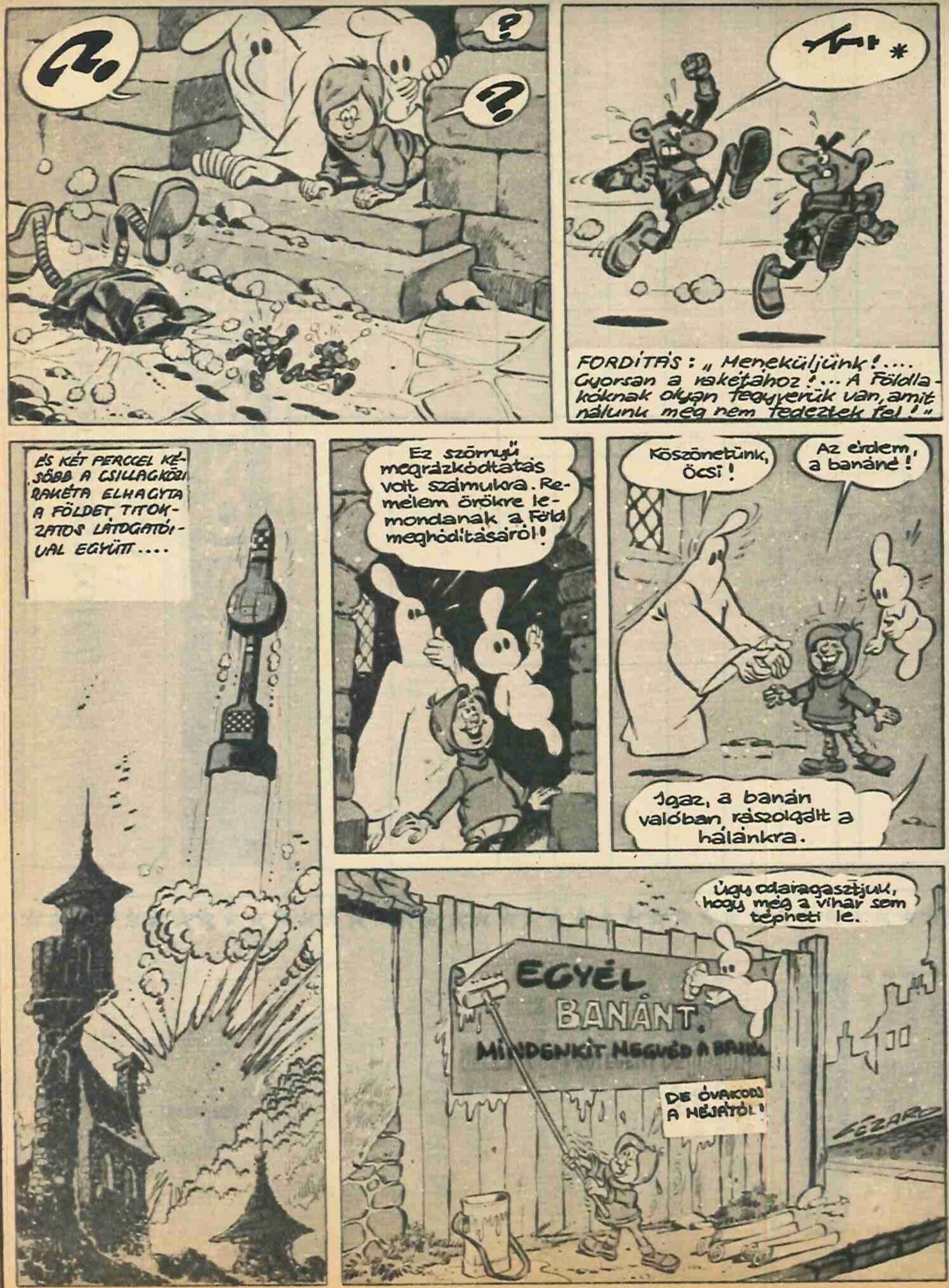
?
?
?
Art *
FORDÍTÁS: „Meneküljünk!.... Gyorsan a rakétához!... A Földlakóknak olyan fegyverük van, amit nálunk még nem fedeztek fel!"
ÉS KÉT PERCCEL KÉSŐBB A CSILLAGKÖZI RAKÉTA ELHAGYTA A FÖLDET TITOKZATOS LÁTOGATÓIVAL EGYÜTT....
Ez szörnyű megrázkódtatás volt számukra. Remélem örökre lemondanak a Föld meghódításáról!
Köszönetünk, öcsi!
Az érdem, a banáné!
Igaz, a banán valóban rászolgált a hálánkra.
Úgy odaragasztjuk, hogy még a vihar sem tépheti le.
EGYÉL BANÁNT.
MINDENKIT MEGVÉD A BAJTÓL
DE ÓVAKODJ A HÉJÁTÓL!
CÉZARD

PIFU, A ZSONGLŐR

COPYRIGHT ÉDITIONS VAILLANT

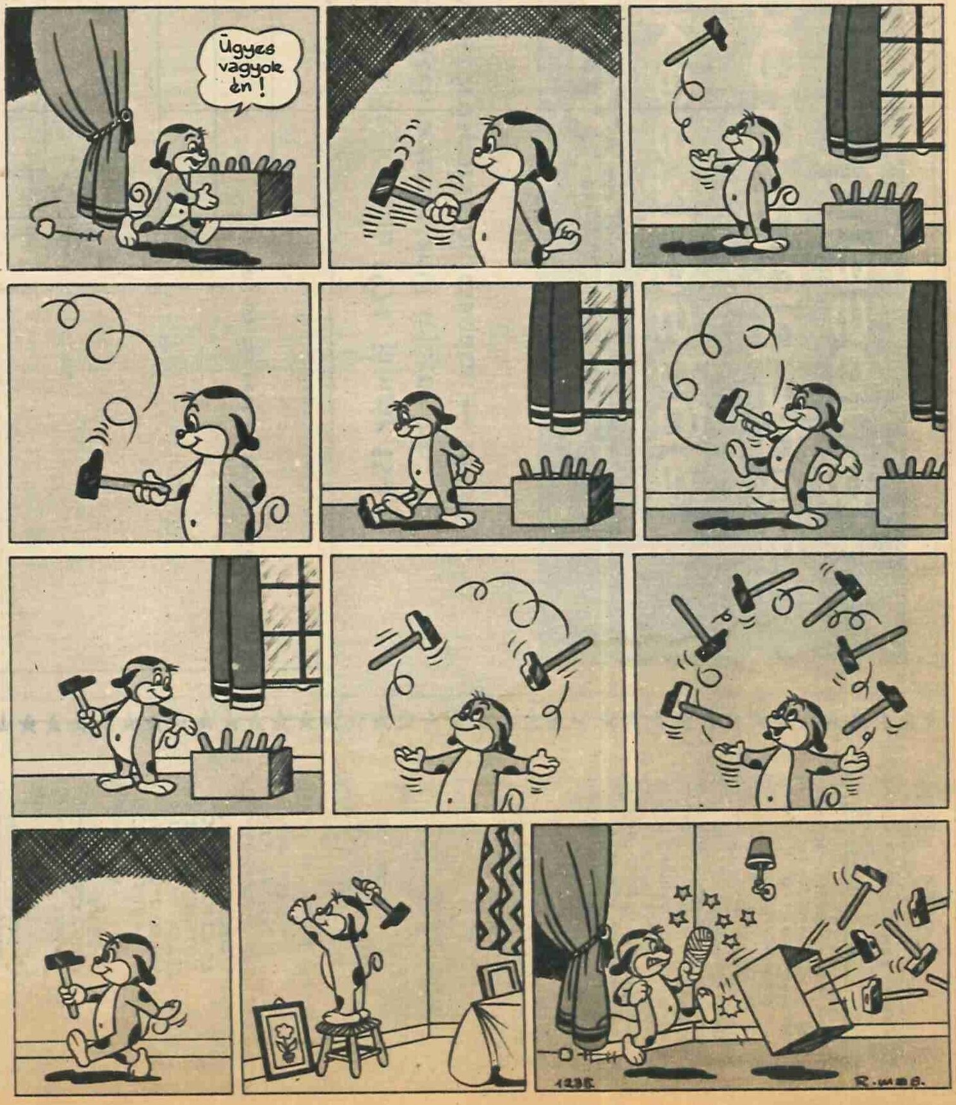
Ügyes vagyok én!
1235
R. MAS